

Styrets medlemmer

Vår saksbehandler/tlf.
Lise Rydje / 92834159

Vår ref.
2024/2824
Deres ref.

Oslo,
03.09.2025

Styremøte 5/25, 11. september - Innkalling

Vi viser til kontakt og innkaller med dette styrets medlemmer til styremøte 5/25.
Møtestart torsdag 11. september kl 10:00 i Forskningsrådets lokaler, møteslutt kl 16:00.

Vedlagt oversendes saksdokumenter.

Vedr praktiske spørsmål, ta kontakt med Lise Rydje, mobil 92834159 / epost: lr@forskningsradet.no

Vel møtt til møtet!

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Mari Sundli Tveit
Adm. direktør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevet signatur

Norges forskningsråds styre

Dato

Torsdag 11. september 2025
kl 10:00 – 16:00

Sted

Forskningsrådets lokaler

Sak S 56/25	Godkjenning av sakslisten	10:00-
Sak S 57/25	Godkjent vedtaksprotokoll fra styremøte 4/25, 3. juni	
Sak S 58/25	Spørsmål om habilitet	
Sak S 59/25	Skriftlige og muntlige orienteringer	- 11:00
Sak S 60/25	Seminar: Kommende rammeprogram og konkurranseevnefondet – konsekvenser for norsk forskning og Forskningsrådet	11.00 – 12.30
	LUNSJ	12:30 – 13:15
Sak S 61/25	Forskningsrådets arbeid med forskningssikkerhet	13:15 – 13:45
Sak S 62/25	Tilbakemelding etter etatsstyringsmøte med KD – oppfølging	13:45 – 14:15
Sak S 63/25	KVAST – statusrapport	14:15 – 14:45
Sak S 64/25	Eventuelt	14.45 – 14:55
Sak S 65/25	Årshjul	14:55 – 15:10
Sak S 66/25	Vedtaksprotokoll godkjennes	15:10 – 15:15
Sak S 67/25	Oppsummering - Dialog mellom styret og adm. direktør - Dialog styret (Hilde Vestrheim) 20 min	15:15 – 16:00

Norges forskningsråds styre, møte 4/2025

Dato
Mandag 2. juni 2025
10:00-16:00

Sted
Forskningsrådets lokaler

Til stede

Gunnar Bovim – leder
Birger Vikøren – nestleder
Paula Eerola
Iselin Marstrander
Linda Nøstbakken
Britt Elin Steinveg

Lillian Baltzrud, valgt av de ansatte
Per Magnus Kommandantvold, valgt av de ansatte

Forfall: Gunnar Hovland

**Til stede fra
Forskningsrådet**

Mari Sundli Tveit, administrerende direktør
Anne Kjersti Fahlvik, områdedirektør Innovasjon i næringsliv og offentlig sektor
Tove Karin Stølen, områdedirektør Virksomhetsutvikling og drift
Jesper W. Simonsen, områdedirektør Investering, rådgivning og dialog
Benedicte Løseth, områdedirektør Forskningssystemet og internasjonalisering
Eva Irene Falleth, områdedirektør Bærekraftig samfunnsutvikling
Christian Haug-Moberg, pressesjef
Stig Slipersæter, avdelingsdirektør
Kristin Oxley, seniorrådgiver/referent

Sak S 44 og 45/25:
Randi Søgner

Sak S 48/25:
Johannes Waage Løvhaug
Kristin Danielsen

Sak S 55/25:
Johan Aubell

Sak S 40/25**Godkjenning av saklisten**

Vedtak:

Styret godkjenner saklisten.

Sak S 41/25**Godkjent møteprotokoll fra Styremøte 2/25**

Sak S 42/25**Spørsmål om habilitet**

Vedtak:

Ingen inhabilitet.

Sak S 43/25

Orienteringer

Skriftlige orienteringer:

- Forprosjekt nasjonal infrastruktur for tungregning
- Situasjonen i amerikansk forskning og Forskningsrådets oppfølging
- Evalueringene av medisin og helsefag og av matematikk, IKT og teknologi
- Samfunnsoppdrag inkludering av barn og unge
- Ny nasjonal sikkerhetsstrategi
- Ny Brasil-strategi
- Forskningsrådet involvert i arbeidet med grønn skipskorridor mellom Europa og Brasil
- Meld. St. 25 (2024 – 2025): Klimamelding 2035 – på vei mot lavutslippssamfunnet
- Meld. St. 24 (2024-2025) Fremtidens havbruk. Bærekraftig vekst og mat til verden (Havbruksmeldingen)
- Nytt oppdrag: Kunnskapsgrunnlag om forskning for distrikts- og regionalutfordringer
- Utredning om mulig innovasjonssatsing for teknologi og nye løsninger for Forsvaret og forsvarsindustrien
- Nye bestillinger fra departementene: Supplerende tildelingsbrev nr. 2 til Norges forskningsråd om kunnskapsgrunnlag for kvantestrategi – fra Kunnskapsdepartementet

Muntlige orienteringer

- Riksrevisjonen har besluttet å gjennomføre en forvaltningsrevisjon av innovasjonsvirkemidlene
- Stortingets vedtak om systemmeldingen

Vedtak:

Styret tar informasjonen til orientering.

Sak S 44/25

Seminar: Forskning som grunnlag for politikkutvikling

Sak S 45/25

Forskningsrådets budsjettforslag 2027 del I

Saksgrunnlag:

Innspill til forskningsprioriteringer i budsjettforslag 2027

Vedtak:

Styret slutter seg til forslag til Forskningsrådets innspill til forskningsprioriteringer i statsbudsjettet 2027. Administrerende direktør får fullmakt til å justere innspillet i tråd med styrets diskusjon.

Sak S 46/25

Tertialrapport første tertial

Saksgrunnlag:

Tertialrapport 2025 u.off.14.1

Vedtak:

Styret tar 1. tertialrapport 2025 til etterretning.

Sak S 47/25

Endringer av fullmakter i Norges forskningsråd

Saksgrunnlag:

Forskningsrådets fullmaktsdokument

Vedtak:	Styret godkjenner «Fullmakter i Norges forskningsråd» med de forslag til endringer som fremkom i møtet.

Sak S 48/25	Ny ordning for å rekruttere talentfulle forskere til Norge
Vedtak:	I lys av de store endringene i vilkårene for forskning og forskningssamarbeid internasjonalt, slutter styret seg til at det utvikles en ordning for å rekruttere talentfulle forskere til Norge, med en ramme på 300 mill. kroner fordelt på tildelinger i årene 2025, 2026, 2027 og 2028. Ordningen baseres på regelforankrede tildelinger, slik de er beskrevet i saken, og knyttes til prosjekter innenfor Forskningsrådets senterordninger og FRIPRO-erfarne forskere. Ordningen bør starte opp så raskt som mulig med løpende mottak, behandling og tildeling. Porteføljestyret for forskningssystemet gis ansvaret for oppfølgingen av ordningen. Styret gir administrerende direktør fullmakt til å justere fordelingen av tildelingsrammene i 2025 i tråd med dette. Styret ber om at de kommentarer som kom fram i møtet tas med i det videre arbeidet.

Sak S 49/25	Forberede Etatsstyringsmøte KD
	Saksgrunnlag: Innkalling til etatsstyringsmøte 2025

Sak S 50/25	Forberede møte styret – porteføljestyreledere
	Saksgrunnlag: Dagsorden for møte mellom Forskningsrådets styre og porteføljestyrelederne

Sak S 51/25	Eventuelt

Sak S 52/25	Årshjul

Sak S 53/25	Godkjenning av møteprotokollen
Vedtak:	Styret godkjenner møteprotokollen.

Sak S 54/25	Oppsummering
	Dialog mellom styret og adm. direktør

Sak S 55/25	Ny godkjenning av årsrapport 2024
Vedtak:	Styret godkjenner de endringer som er gjort i Forskningsrådets årsrapport for 2024 etter Riksrevisjonens gjennomgang.

Sak S 59/25

Skriftlige orienteringer

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler
Styret	Jesper W. Simonsen	Stig Slipersæter

Fra
Administrerende direktør
Mari Sundli Tveit

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak: Styret tar informasjonen til orientering.

Status for utlysning Rekruttering av talentfulle forskere til Norge

Se vedlegg 1

Supplerende tildelingsbrev nr. 3 til Norges forskningsråd om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2025

Se vedlegg 2

Riksrevisjonens revisjonsberetning for Norges forskningsråd

Se vedlegg 3

Polhavet 2050

Regjeringen har vedtatt at det store forskningsprogrammet Polhavet 2050 over en ti-års periode skal finansieres med 1 milliard kroner fra Forskningsrådet. I tillegg bidrar institusjonene med 1 milliard i egeninnsats. Det ble offentliggjort på en pressekonferanse 26. august i Tromsø. Polhavet 2050 er et tverrfaglig forskningsprogram som bygger på de to initiativene GoNorth og Framtidens polhav. Konsortiet består av 18 norske forskningsinstitusjoner der alle de store polarforsknings-institusjonene er med.

Programmet Polhavet 2050 skal frembringe kunnskapsgrunnlag for bærekraftig, arktisk havforvaltning og er planlagt for perioden 2026-2035. Konsortiet arbeider nå blant annet med en vitenskapelig plan som inneholder seks forskningstemaer; a) The Arctic Ocean in the World, b) the Changing Arctic Ocean, c) Human Impact and Sustainable Use, d) Abrupt and extreme events, e) Advances in Observing and Modelling og f) Arctic Ocean pathways.

Programmet vil dermed inneholde både naturvitenskapelig og samfunnsfaglig forskning. Den geopolitiske situasjonen og norsk tilstedeværelse i Polhavet er en viktig bakgrunn for programmet.

Det vil være en opptrapping av programmet fra 2026 med full aktivitet fra rundt 2030. Størrelsen på Forskningsrådets årlige utbetalinger fra 2026 vil avklares de nærmeste månedene.

Forskningsrådet har tidligere gitt konsortiet midler til et forprosjekt. Det skal leveres innen 1. desember 2025. Rammer og detaljer i programmet vil bli fastsatt i samråd med Forskningsrådet. Polhavet 2050 blir en norsk hovedleveranse til det 5. internasjonale polaråret 2032-2033. Polhavet 2050 er også en godkjent aktivitet under FNs havforskningstiår for bærekraftig utvikling.

Samfunnsoppdrag for sirkulær økonomi

Regjeringen har etablert et samfunnsoppdrag for sirkulær økonomi med mål om at Norge innen 2035 skal ha oppnådd en betydelig økning i ombruk, reparasjon og deling av knappe ressurser.

Det er tre delmål:

- 1) Det er etablert nye initiativ og samarbeid som gir en betydelig økning i ombruk og reparasjon blant forbrukere, sivilsamfunn, næringslivet og offentlig sektor
- 2) Det er etablert gode delingsløsninger som medfører at det deles mer og forbrukes mindre i norske lokalsamfunn
- 3) Bedrifter deler i større grad knappe ressurser som råvarer, energi og areal.

Forskningsrådet blir vertskap for innsatsgruppen som skal drifte oppdraget, mens et nasjonalt partnerskap skal være styringsgruppe. Partnerskapet skal inkludere ledere fra næringsliv, offentlig sektor og sivilsamfunn for å sikre strategisk retning og mobilisering.

Samfunnsoppdraget bygger på bred involvering og dialog det siste året i regi av KLD, og skal fungere som en helhetlig samarbeidsmodell for å løse komplekse samfunnsutfordringer innen en gitt tidshorisont.

Oppdraget starter 1.1.2026. Forskningsrådet er i gang med planlegging, involvering av aktører og rekruttering til innsatsgruppen.

Håndtering av mulige brudd på internasjonal og norsk rett og etiske regler

Oppmerksomheten om Statens pensjonsfond utlands investeringer i virksomheter som kan ha medvirket til folkerettsbrudd i Israel-Palestina-konflikten har medført at Forskningsrådet har rettet oppmerksomheten mot mulige tilsvarende forhold i våre investeringer. På bakgrunn av informasjon fra FNs høykommissær for menneskerettigheter og oversikten «Don't buy into occupation» utarbeidet av en sammenslutning av NGOer, har vi gått gjennom vår prosjektportefølje for å undersøke om vi har deltakere i vår portefølje som har bidratt til menneskerettsbrudd. Vi har identifisert fire internasjonale konsern/selskaper som ifølge «Don't buy into occupation» kan ha bidratt til brudd på folkeretten og som har norske datterselskaper som deltar i prosjekter finansiert av Forskningsrådet. Gjennomgangen har ikke avdekket noe som skulle tilsi at prosjektene finansiert av Forskningsrådet kan ha hatt innhold eller konsekvenser i selv som har bidratt til brudd på folkeretten. Vi undersøker nå nærmere hvordan vi bør forholde oss til dette innenfor overordnede utenrikspolitiske retningslinjer.

For å styrke innsatsen mot mulige brudd på internasjonal og norsk rett og etiske regler, har administrasjonen opprettet en arbeidsgruppe som blant annet skal gå gjennom nåværende praksis, se på tilgjengelige kunnskapskilder, praksis hos andre aktører nasjonalt og internasjonalt, og på det grunnlag komme med forslag til forbedringer i våre rutiner. Arbeidet sees i sammenheng med igangværende prosesser rundt forskningssikkerhet, eksportkontroll, sensitive teknologier og forskningsetikk, og man må derfor se på helheten av tiltak.

KI-sentrene tildelt - med stor synlighet

Porteføljestyret for muligjgjørende teknologier vedtok i juni tildelingen av 1,2 mrd. kroner til seks KI-sentre, etter en siling av 122 skisser, 50 søknader, og intervju med de 11 i finalen. Statsminister og forskningsminister stod for offentliggjøringen 11. juni [Regjeringens milliardatsing: Dette er Norges seks nye forskningssentre for kunstig intelligens](#). De seks sentrene dekker oppdraget fra regjeringen og føringene fra Styret mht. samfunnskonsekvenser,

teknologi og innovasjon, flerfaglighet, er domeneoverskridende og involverer mer enn 170 aktører, hvor av 35 % er bedrifter og 40 % er offentlige aktører, og som har lagt inn 400 mill. kroner i tillegg til den offentlige finansieringen. Sentrenes innsats er rettet mot KI for sikkerhet, tillit og beslutninger, KI for toveis læring, energieffektiv KI, sensordata og KI, KI og robotikk, kreativitet og KI. Det er med aktører fra rettsvesen, media og kultur, helse-, energi-, maritim- og industrisektorer, kommuner og fylkeskommuner, store industrikonsern, SMBer, institusjonelle investorer mm, samt forskningsinstitusjoner i inn- og utland. Sentrene har hatt stor synlighet i media, på konferanser, i fagmiljø mm – og opplever stor interesse fra aktører som ønsker å delta. Porteføljestyret vil følge opp med innsats for digital sikkerhet, språkmodeller, internasjonalt samarbeid og nasjonal samhandling og deling for å dele og bruke innsikt fra KI-sentrene og de øvrige KI-porteføljen.

Kvanteteknologisatsing – spennig, og nytenkt

Styret er tidligere orientert om at Forskningsrådet, sammen med Innovasjon Norge og NSM, har fått i oppdrag å utarbeide et kunnskapsgrunnlag og sikre aktørdialog for departementenes varslede nasjonale kvantestrategi. Statsminister, forskningsminister og digitaliseringsminister inviterte presse og sentrale aktører til en pressekonferanse 27. august [Regjeringen øker kvantetsatsingen](#), der det ble annonsert en næringsrettet kvanteteknologisatsing på 750 mill. kroner over fem år, slik at den nasjonale satsingen, inkl. midler som allerede er bevilget til Forskningsrådet, blir på 1,1 mrd. kroner. Den næringsrettede satsingen skal utformes av Forskningsrådet, og skissen er basert på vårt råd om en innretting for å knytte sammen store bedrifter, SMBer og forskningsinstitusjoner i et økosystem der det bygges innsikt og kompetanse på områder av strategisk langsiktig betydning for norsk konkurransekraft, og etter modell av Finlands «lokomotiv-satsing». En slik innretting har vist seg å utløse økte private FoU-investeringer, gitt nye verdikjeder for konkurransekraft og gitt nye koblinger mellom næringsliv og forskningsinstitusjoner.

Sak S 59.1/25

Status for utlysningen Rekruttering av talentfulle forskere til Norge

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Benedicte Løseth	Birgit Jacobsen	

Fra
Administrerende direktør
Mari Sundli Tveit

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak Styret tar saken til orientering, og gir sin støtte til det gjennomførte arbeidet og planene for videre arbeid.

Kort bakgrunn Styret behandlet saken i juni (Styremøtet 04/25 Sak s 48/25), og utlysningen ble publisert kort tid etter, 24. juni 2025. Målet er å styrke norske forskningsmiljøer gjennom rekruttering av talentfulle forskere fra land utenfor Europa. Utlysningen resulterte i 15 søknader, hvorav 14 innstilte, der 7 fikk tildeling i år. De resterende 7 kvalifiserte søknader er satt på venteliste og overføres til den nye utlysningen med bevilgning i 2026. Syv søknader er knyttet til Forskningsrådets sentre og syv til FRIPRO-erfarne forskere-utlysningen. Blant de 14 innstilte forskerne er kjønnsfordelingen balansert (50/50), og alderen spenner fra 27 til 64 år. Hoveddelen har tilknytning til institusjoner i USA (13 av 14), mens én kommer fra en institusjon i Kina.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Forskningsrådet har gjennomført første utlysning av Rekruttering av talentfulle forskere til Norge og åpner utlysningen for 2026 og 2027. Ny utlysning med løpende frist er publisert og inkluderer nå som før Forskningsrådets sentre og Forskerprosjekt for erfarne forskere (FRIPRO). I tillegg inkluderes prosjekter finansiert gjennom Toppforsk – Forskerprosjekt for å utvikle verdensledende forskningsmiljøer.

Hovedpunkter

- Hele rammen for perioden på totalt 300 millioner kroner er nå lyst ut: 50 millioner for 2025 og 250 millioner kroner i 2026-2027.
- Søknader behandles fortløpende etter rekkefølgen de mottas til midlene er brukt opp.
- Videre plan er å følge opp ventelistesøknadene og behandle nye søknader fortløpende.

Forberedelse / prosess Saken er utviklet av administrasjonen.

Videre saksgang Administrasjonen følger opp tiltakene i henhold til diskusjonen i styret.

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref
24/5477

Dato
11. august 2025

Supplerende tildelingsbrev nr. 3 til Norges forskningsråd om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2025

Vi viser til Stortingets behandling av tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2025, jf. Innst. 540 S (2024-2025) og Prop. 146 S (2024-2025). Vi viser også til det ordinære tildelingsbrevet til Norges forskningsråd, datert 19. desember 2024.

1. Mål og føringer for endringer i tildelingen

1.1. Endringer på kap. 226, post 71 Tilskudd til vitensentre

Som følge av overgangen til bruttobudsjettering av Norges forskningsråd ble ikke midler til talentsentrene ved seks av vitensentrene utbetalt i 2024. Bevilgningen på posten er økt slik at Forskningsrådet kan utbetale midlene til de seks sentrene i 2025.

1.2. Endringer på kap. 285, post 01 Driftsutgifter

Nettoføringsordningen for merverdiavgift

Bevilgningen på posten er redusert for å ta høyde for at Forskningsrådet fra og med 2025 inngår i nettoføringsordningen for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statsforvaltningen.

Budsjettavtale om revidert nasjonalbudsjett

I forbindelse med budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble posten redusert som en del av inndekningen for andre økninger.

Nasjonale fagevalueringer og forskningsformidling

Forskningsrådets oppgaver vedrørende nasjonale fagevalueringer og allmennrettet og særskilt forskningsformidling er vedvarende driftsoppgaver. Bevilgningen for driftsutgifter er økt mot tilsvarende reduksjon i tilskuddsmidler til langsiktig, grunnleggende forskning. Se også omtale under kap. 285, post 72.

Diverse oppdrag

Forskningsrådet får flere oppdrag av ulikt omfang og varighet som ikke er vedvarende driftsoppgaver. Bevilgningen til driftsutgifter er redusert mot tilsvarende økning i bevilgningen til spesielle driftsutgifter. Se også omtale under post 21. Dette gjelder følgende oppdrag som er basert på innspill fra Forskningsrådet:

- Grønn Plattform (NFD)
- Havsekretariatet (NFD)
- JPI Ocean (NFD)
- Partnerskap om blå økonomi (NFD)
- En vei inn (NFD)
- Grønn rapportering og klassifisering (NFD)
- Prosess 21 (NFD)
- Nasjonalt koordineringssenter for cybersikkerhet (JD)
- Mission Innovation Zero-Emission shipping (KLD)
- Finansmarkedsfondet (FIN)
- Internasjonalt sekretariat, Mission innovation, IEA mv. (ED)
- Energi50 sekretariat (ED)

Utredning av behov for tungregning

Departementet legger til grunn at Forskningsrådet dekker kostnader knyttet til utredning av behov for tungregning innenfor gjeldende driftsbudsjett. Departementet viser i den sammenheng til mindreforbruk i 2024 som er stilt til disposisjon for Forskningsrådet i 2025.

1.3. Endringer på kap. 285, post 21 Spesielle driftsutgifter

Nettoføringsordningen for merverdiavgift

Stortinget har vedtatt å redusere bevilgningen på posten for å ta høyde for at Forskningsrådet fra og med 2025 inngår i nettoføringsordningen for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statsforvaltningen.

Driftsmidler til arbeid med talentsentre

Stortinget har vedtatt å øke bevilgningen på posten som følge av at Forskningsrådet har overtatt forvaltningen av talentsentre ved vitensentrene.

Svalbardkonferansen

Kunnskapsdepartementet har gitt Forskningsrådet i oppdrag å bidra i gjennomføringen av Svalbardkonferansen i 2025. Stortinget har vedtatt å øke bevilgningen på posten, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 285, post 72.

Senter for spesialpedagogisk forskning og inkludering (SpedAims)

Kunnskapsdepartementet har gitt Forskningsrådet i oppdrag å gjennomføre en evaluering av Senter for spesialpedagogisk forskning og inkludering (SpedAims). Stortinget har vedtatt å øke bevilgningen på posten.

Diverse oppdrag

I forbindelse med overgangen til bruttobudsjettering av Norges forskningsråd, er det vedtatt at midler til alle nye oppdrag til Forskningsrådet flyttes til post 21. Stortinget har derfor vedtatt å øke bevilgningen på posten. Se også omtale under post 01.

FoU-strategi for likestilling

Forskningsrådet har fått i oppdrag å være sekretariat for en interdepartemental arbeidsgruppe som arbeider med å utvikle en tverrsektoriell FoU-strategi for likestilling, ikke-diskriminering og mangfold og ta oppdrag som inngår som en del av arbeidet med å utvikle strategien, samt oppfølging av denne. Stortinget har vedtatt å øke bevilgningen på posten til formålet.

Nye oppdrag fra Forsvarsdepartementet

Forsvarsdepartementet vil gi Forskningsrådet nye oppdrag for å understøtte koblinger mellom FoU på sivil og militær side. For å dekke Forskningsrådets utgifter til dette, er det vedtatt å øke bevilgningen på posten. Forsvarsdepartementet har sendt brev med nærmere spesifisering av oppdraget.

HelseOmsorg21-monitor

Helse- og omsorgsdepartementet har gitt Forskningsrådet i oppdrag å utrede muligheten for å inkludere kjønnsvariabler i HelseOmsorg21-monitoren. Stortinget har vedtatt å øke bevilgningen på posten for arbeidet med utvikling av monitoren, inkludert oppdraget om kjønnsvariabler.

Programmet for et digitalt Europa (DIGITAL)

Digitaliseringsdirektoratet, Innovasjon Norge og Norges forskningsråd har sammen det daglige ansvaret for oppfølging av norsk deltakelse i DIGITAL. Stortinget har vedtatt å øke bevilgningen på posten til Forskningsrådets drift av nasjonalt koordineringspunkt for DIGITAL.

Norsk-indisk forsknings- og næringslivskonferanse

Utenriksdepartementet har gitt Forskningsrådet i oppdrag å bidra til at forskning inngår som en integrert del av en norsk-indisk forsknings- og næringslivskonferanse som planlegges i sammenheng med et nordisk-indisk statsministertoppmøte våren 2025. Stortinget har vedtatt å øke bevilgningen på posten til formålet.

1.4. Endringer på kap. 285, post 71

For å overvåke og forstå viktige prosesser i Polhavet og klimaet i Arktis, er det avgjørende med måleinstrumenter som observasjonsbøyer og riktig kommunikasjonsutstyr for å samle dataene. Stortinget har vedtatt en engangsbevilgning til Forskningsrådet til investeringer i denne typen forskningsinfrastruktur, for å sikre stabil og viktig datainnsamling.

1.5. Endringer på kap. 285, post 72

Svalbardkonferansen

Kunnskapsdepartementet har gitt Forskningsrådet i oppdrag å bidra i gjennomføringen av Svalbardkonferansen i 2025. Stortinget har vedtatt å flytte midler fra bevilgningen på kap. 285, post 72 til kap. 285, post 21.

Konkurransen Unge Forskere

Ansvaret for Konkurransen Unge Forskere flyttes fra Forskningsrådet til Akademiet for yngre forskere (AYF). Stortinget har vedtatt å redusere tilsagnsfullmakten på kap. 285, post 72 med 0,8 mill. kroner mot en tilsvarende økning i bevilgningen på kap. 275, post 70.

Nasjonale fagevalueringer og forskningsformidling

Forskningsrådets oppgaver vedrørende nasjonale fagevalueringer og allmennrettet og særskilt forskningsformidling er vedvarende driftsoppgaver. Bevilgningen for driftsutgifter økes mot

tilsvarende reduksjon i tilskuddsmidler til langsiktig, grunnleggende forskning. Se også omtale under kap. 285, post 01.

2. Beløp

Kunnskapsdepartementet hhv. øker og reduserer midlene til disposisjon for Norges forskningsråd i 2025 på følgende poster:

Kapittel og post	Endringer i kroner	Beskrivelse
Kap. 226, post 71	5 000 000	Tilskudd til vitensentre (talentsentre)
<i>Sum kap. 226 post 71</i>	<i>5 000 000</i>	
Kap. 285, post 01	-49 000 000	Nettoføringsordningen for merverdiavgift
Kap. 285, post 01	21 500 000	Nasjonale fagevalueringer og forskningsformidling
Kap. 285, post 01	-31 080 000	Diverse oppdrag
Kap. 285, post 01	-20 000 000	Reduksjon i forbindelse med budsjettavtale
<i>Sum kap. 285, post 01</i>	<i>-78 580 000</i>	
Kap. 285, post 21	31 080 000	Diverse oppdrag
Kap. 285, post 21	300 000	Driftsmidler til arbeid med talentsentre
Kap. 285, post 21	700 000	Svalbardkonferansen
Kap. 285, post 21	125 000	Senter for spesialpedagogisk forskning og inkludering (SpedAims)
Kap. 285, post 21	1 620 000	FoU-strategi for likestilling
Kap. 285, post 21	2 100 000	Nye oppdrag fra Forsvarsdepartementet
Kap. 285, post 21	2 500 000	HelseOmsorg21-monitor
Kap. 285, post 21	-2 500 000	Nettoføringsordningen for merverdiavgift
Kap. 285, post 21	1 000 000	Programmet for et digitalt Europa (DIGITAL)
Kap. 285, post 21	2 000 000	Norsk-indisk forsknings- og næringslivskonferanse
<i>Sum kap. 285, post 21</i>	<i>38 925 000</i>	
Kap. 285, post 71	10 000 000	Forskningsinfrastruktur for Polhavet
<i>Sum kap. 285, post 71</i>	<i>10 000 000</i>	
Kap. 285, post 72	-21 500 000	Nasjonale fagevalueringer og forskningsformidling
Kap. 285, post 72	-700 000	Svalbardkonferansen
<i>Sum kap. 285, post 72</i>	<i>-22 200 000</i>	

Tilsagnsfullmakten på kap. 285, post 72 reduseres med 0,8 mill. kroner, fra 6 025,1 mill. kroner til 6 024,3 mill. kroner, som følge av at ansvaret for Konkurransen Unge Forskere flyttes fra Forskningsrådet til Akademiet for yngre forskere (AYF), jf. omtale over.

3. Krav til rapportering

NFR skal inkludere rapportering om bruk av midlene i årsrapporten for 2025 som skal sendes til postmottak@kd.dep.no innen **15. mars 2026**.

Rapporteringen skal beskrive måloppnåelse og resultater av tiltakene og bekrefte at midlene er benyttet i samsvar med forutsetningene i tildelingsbrevet.

Med hilsen

Maria Tagmatarchi Storeng (e.f.)
ekspedisjonssjef

Martin Bjerkehagen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi: Riksrevisjonen

Riksrevisjonen

NORGES FORSKNINGSRÅD

Org. Nr.: 970141669

Riksrevisjonens beretning

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert årsregnskapsoppstillingene for Norges forskningsråd for regnskapsåret 1. januar - 31. desember 2024. Årsregnskapsoppstillingene består av oppstilling av bevilgningsrapportering og virksomhetsregnskap, inklusiv kontantstrømoppstilling og noter, herunder sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Oppstilling av virksomhetsregnskapet viser at resultatet av periodens aktiviteter er 849 000 kroner og at tilskudd til andre er 9 406 279 000 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening

- oppfyller årsregnskapsoppstillingene gjeldende krav,
- gir oppstilling av bevilgningsrapporteringen et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger for 2024, og kapitalposter per 31. desember 2024, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten, og
- gir oppstilling av virksomhetsregnskapet et dekkende bilde av virksomhetens resultat og kontantstrømmer for 2024 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2024, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen*, *instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til lov, instruks og disse standardene er beskrevet nedenfor under Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjonen. Vi er uavhengige av virksomheten i samsvar med kravene i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 Code of Ethics utstedt av International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i årsrapporten. Øvrig informasjon består av ledelseskomentarene (i del VI) og annen øvrig informasjon (del I–V) i årsrapporten. Riksrevisjonens konklusjon ovenfor om årsregnskapsoppstillingene dekker ikke informasjonen i øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapsoppstillingene er det vår oppgave å lese øvrig informasjon i årsrapporten. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige

informasjonen, årsregnskapsoppstillingene og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, eller hvorvidt den øvrige informasjonen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom den øvrige informasjonen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at den øvrige informasjonen i årsrapporten:

- er konsistent med årsregnskapsoppstillingene og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende regelverk

Ledelsens, styrets og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen og styret er ansvarlige for å utarbeide årsregnskapet som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen og styret er også ansvarlige for slik intern kontroll som de finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet og styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig intern kontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapsoppstillingene

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapsoppstillingene som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapsoppstillingene.

Som del av en revisjon i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapsoppstillingene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av virksomhetens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapsoppstillingene får indikasjoner på vesentlige brudd på bevilgningsreglementet, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på bevilgningsreglementet.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapsoppstillingene, og hvorvidt årsregnskapsoppstillingene gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Vi kommuniserer med ledelsen og styre blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom revisjonen. Vi informerer det overordnede departementet om funn og svakheter.

Oslo, 17. juni 2025

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Lars Torvund
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt.

Sak S 60/25

Kommende rammeprogram og konkurranseevnefondet – konsekvenser for norsk forskning og innovasjon og Forskningsrådet

Til Styret	Ansvarlig Direktør Benedicte Løseth	Saksbehandlere Tom-Espen Møller og Inger Midtkandal	Vedlegg
Fra Adm. direktør			

Forslag til vedtak

Forskningsrådets styre har blitt orientert om Europakommisjonens forslag til flerårig budsjett for EU for perioden 2028-2034, herunder forslag om opprettelse av et nytt europeisk konkurranseevnefond (ECF) og nytt rammeprogram for forskning og innovasjon.

Administrasjonen innarbeider styrets foreløpige innspill, og legger frem et utkast til høringsinnspill til Kommissjonens høring om konkurranseevnefondet og det nye Horisont Europa-programmet til styremøtet i oktober. Administrasjonen legger styrets føringer til grunn i dialog med departementene om et eventuelt nasjonalt posisjonsdokument om konkurranseevnefondet og Horisont Europa.

Kort bakgrunn

16. juli fremmet Europakommisjonen forslag til nytt flerårig budsjett for EU for perioden 2028-2034. Nærmere 25 prosent av totalbudsjettet settes av til et nytt europeisk konkurranseevnefond (ECF). Som en del av forslaget til konkurranseevnefond inngår et nytt og selvstendig forsknings- og innovasjonsprogram (egen forordning og øremerket budsjett). Navnet *Horisont Europa* (HEU) beholdes.

Fra nå av blir det forhandlinger mellom EUs institusjoner om Kommissjonens forslag. Budsjettet kan bli betydelig endret, både i størrelse, innretning og innhold, før det ventes å bli vedtatt i løpet av 2027. Fra norsk side vil vi følge forhandlingene tett, og for å komme godt inn i arbeidet med forberedelsene er det viktig at Norge på et tidlig tidspunkt klargjør at vi ønsker assosiering til hele HEU og hele eller deler av det øvrige ECF.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

EUs rammeprogram for forskning og innovasjon og det nye konkurranseevnefondet vil ha stor betydning for norsk forsknings- og innovasjonspolitik, for Forskningsrådet og norske forskningsorganisasjoner og næringsliv, og for nasjonal omstillings- og konkurranseevne.

HEU 2028-2034 skal bygge på det som de forutgående rammeprogrammene har oppnådd, oppskalere for å ta resultater i bruk, forenkle der det er mulig og rette

investeringer mot områder og sektorer hvor Europa trenger det mest. Derfor foreslås det å bli innpasset i et bredere og større ECF. Grunnlaget for ECF og HEU ligger særlig i anbefalinger og konklusjoner i de tre rapportene fra Draghi, Letta og Heitor, med en rekke problemstillinger som også gjelder for Norge. ECF og HEU tar sikte på å møte utfordringene som er beskrevet, og vil være godt egnet til å løse samfunnsutfordringer også Norge står ovenfor.

Det er derfor viktig at Forskningsrådet gir relevante og godt forankrede innspill til utviklingen av HEU og ECF, og til hvordan Norge bør forberede seg på tilknytning for å sikre størst mulig effekt av vår deltakelse.

Hovedpunkter

Forskningsrådets styre leverte 6. mai [høringssvar til Kommisjonens høring om det neste MFF](#). Styret understreket i innspillet at EUs rammeprogrammer for forskning og innovasjon er svært viktig for internasjonalt forskningssamarbeid og verdiskaping. Horisont Europa bør fornyes, men bør forbli et frittstående forsknings- og innovasjonsprogram.

Programstrukturen for det nye HEU er ganske lik det nåværende programmet, får fire søyler og hovedprioriteringer som samsvarer godt med tidligere norske innspill. Det viktigste nye grepet er at HEU skal kobles tett til ECF for å sikre en sømløs finansiering fra grunnleggende forskning, til marked og global produksjon. Koblingene er særlig tette mellom søyle 2 og 3 i HEU og ECF.

Foreslått budsjett for ECF er 451 mrd. euro (409 mrd. euro uten EUs innovasjonsfond). Det inkluderer 175 mrd. euro til Horisont Europa. Beløpene er imidlertid ikke inflasjonsjustert. I faste 2025-priser er forslaget til budsjettet for Horisont Europa 155 mrd. euro, som innebærer en realvekst på ca. 63 prosent sammenlignet med det nåværende programmet.

Neste Horisont Europa-program og koblingen til ECF:

- ECFs fire tematiske områder gjøres også gjeldende for søyle 2 – konkurranseevne – i Horisont Europa,
- Den utfordringsdrevne delen av søyle 3 – innovasjon – skal også samarbeide tett med ECF.
- det skal opprettes felles arbeidsprogram og 8 programkomiteer forankret i ECF.

I tillegg vil de sammenkoblede HEU og ECF ha kapasitet til å utvikle såkalte «månelandingsprosjekter», som kan bevege seg fra forskning til demonstrasjon og til å bli tatt i faktisk bruk. Det pekes på 11 ulike områder, med bevilgninger fra både HEU, ECF, men også fra andre offentlige og nasjonale kilder og fra private fondsmidler og tilskudd.

ECF og HEU har større forventninger til finansielt og strukturelt samspill (whole of government approach). Det innebærer at vi bør forberede oss på at det innføres en langt mer sammensatt måte å finansiere Fol på enn hittil. Det foreslås en rekke måter (toolbox) å gjøre dette på, og Kommisjonen fremhever særlig ambisjonen om å legge opp til at ECF tiltrekker seg kapital utenfra, både fra private, offentlige og

institusjonelle kilder. I tillegg kommer økte forventninger til medfinansiering fra EUs medlemsland og assosierte land. Faglig er det tydelig at digitalt lederskap blir løftet frem, dual use blir innført og forsvarsforskningen og -industrien får en betydelig større rolle. Omstruktureringene og omgrupperingene innenfor det vi kjenner som søyle 2 er relativt omfattende.

Struktur og budsjett for Horisont Europa 2028-34

Figuren viser hovedstruktur og foreslått budsjett til de ulike hoveddelene av det nye Horisont Europa-programmet:

What is the Commission proposing?

With a proposed **€175 billion** budget, the new programme will be based on four pillars.

Pillar I	Pillar II	Pillar III	Pillar IV
EXCELLENT SCIENCE	COMPETITIVENESS AND SOCIETY	INNOVATION	EUROPEAN RESEARCH AREA
€44.079 BILLION	€75.876 BILLION	€38.785 BILLION	€16.262 BILLION
EUROPEAN RESEARCH COUNCIL	COMPETITIVENESS ¹ : 1. Clean Transition and Industrial Decarbonisation 2. Health, Biotech, Agriculture and Bioeconomy 3. Digital leadership 4. Resilience and Security, Defence Industry and Space	EUROPEAN INNOVATION COUNCIL	ERA POLICIES
MARIE SKŁODOWSKA-CURIE ACTIONS	SOCIETY: 1. Global societal challenges 2. EU Missions 3. New European Bauhaus Facility	INNOVATION ECOSYSTEMS AND THE KNOWLEDGE TRIANGLE	RESEARCH AND TECHNOLOGY INFRASTRUCTURES
SCIENCE FOR EU POLICIES			WIDENING PARTICIPATION AND SPREADING EXCELLENCE

¹ Consistent with activities under the European Competitiveness Fund

1. *Fremragende forskning* (44 mrd. euro)
 - Dekker som tidligere Det europeiske forskningsrådet (ERC) og Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA), og har også fått med EUs felles forskningssentre (JRC). Budsjettet er doblet og ERC får 31,5 mrd. euro.
2. *Konkurranseevne og samfunn* (76 mrd. euro)
 - Konkurranseevne (68 mrd. euro):
 - ren omstilling og industriell dekarbonisering (25 mrd. euro)
 - helse, bioteknologi, landbruk og bioøkonomi (20 mrd. euro)
 - digitalt lederskap (17 mrd. euro)
 - motstandsdyktighet, sikkerhet, forsvars- og romindustri (6,4 mrd. euro)
 - Samfunn – globale samfunnsendringer, samfunnsoppdrag (missions) og nytt Europeisk Bauhaus (7,6 mrd. euro)
 - De fire tematiske områdene under «konkurranseevne» samsvarer med inndelingen i konkurranseevnefondet. For disse områdene

skal det utarbeides felles arbeidsprogram for Horisont Europa og ECF

- Budsjettet for denne søylen vokser med omtrent 50 prosent. Prosjekter skal ha en god balanse mellom grunnleggende og anvendt forskning.

3. *Innovasjon* (39 mrd. euro)

Dekker som tidligere Det europeiske innovasjonsrådet (EIC) og økosystemer for innovasjon. EIC skal i større grad forvaltes etter modell fra amerikanske programmer (ARPA, DARPA) – bl.a. mer aktiv porteføljeforvaltning i regi av programledere. Den mer utfordringsdrevne delen skal skje i tett samarbeid med ECF og inkludere støtte til teknologier med forsvarsanvendelser. All finansiering av oppskalering fra 2028 skal skje fra ECF. Budsjettet er foreslått tredoblet.

4. *Det europeiske forskningsområdet* (16 mrd. euro)

Dekker Det europeiske forskningsområdet, forsknings- og teknologiinfrastrukturer og «widening». Det er nytt at forsknings- og teknologiinfrastrukturer er plassert her og at teknologiinfrastrukturer er med. Det er også nytt at programmet kan bidra til investering i ny infrastruktur (med inntil 20 prosent). «Widening» foreslås endret ved at deltakerlandene deles i to grupper – «widening-land» og «transition-land», og det vil fra 2030 bli stilt krav til widening-landene om at de selv må bidra med økte offentlige FoU-investeringer om de fortsatt skal kunne motta støtte til kapasitetsbygging.

Konkurranseevnefondet (ECF)

ECF skal bidra til å bygge konkurransekraft i strategisk viktige sektorer. Det nye konkurranseevnefondet skal erstatte 14 eksisterende programmer under en felles inngang og sett med regler for søkerne. Fondet skal bidra til å bygge strategisk konkurransekraft i strategisk viktige sektorer og sammen med Horisont Europa gi sømløs støtte fra grunnleggende forskning til utrulling og optak i markedet.

De 14 programmene som inngår i ECF er Horisont Europa (HEU), Innovasjonsfondet (IF), Digitalt Europa-programmet (DEP), «Connecting Europe Facility – Digital (CEF), Det europeiske forsvarsfondet (EDF), Lov om støtte til ammunisjonsproduksjon (ASAP), Den europeiske forsvarsindustrien styrkes gjennom felles anskaffelseslov (EDIRPA), Det europeiske forsvarsindustriprogrammet (EDIP), EU4Health, Det europeiske romprogrammet, IRIS - satellittbasert kommunikasjonssystem, InvestEU, SMB-pilaren av indre markedsprogrammet og LIFE.

Det er foreslått at Horisont Europa skal fungere som et frittstående program, men de fire tematiske 'vindue' under *konkurranseevne i søyle II* skal ha felles arbeidsprogram med ECF. Det legges også opp til tett samarbeid mellom ECF og den utfordringsdrevne delen av *søyle III – innovasjon*.

I tabellen under vises den foreslåtte budsjettfordelingen mellom HEU og ECF i de fire tematiske politikkvinduene:

Politikkvindu	Beskrivelse	Budsjett HEU	Budsjett ECF
Ren omstilling og industriell avkarbonisering	Investeringer i teknologi og løsninger som støtter overgangen til en klimanøytral økonomi	25,3 mrd euro	26,2 mrd euro
Helse, bioteknologi, landbruk og bioøkonomi	Fremme innovasjon innenfor helse, bærekraftig matproduksjon og biologiske ressurser	19,6 mrd euro	20,4 mrd euro
Digitalt lederskap	Støtte til digital infrastruktur, kunstig intelligens, cybersikkerhet og andre digitale innovasjoner	16,8 mrd euro	51,5 mrd euro
Motstandsdyktighet, sikkerhet, forsvarsindustri og rom	Styrke Europas kapasitet innen forsvarsteknologi, sikkerhet og romfart	6,4 mrd euro	125,2 mrd euro

Samfunnsoppdrag (Missions)

Støtten til de fem samfunnsoppdragene som ble etablert under det nåværende Horisont Europa-programmet videreføres til og med 2030. Det er i tråd med den tiårige tidshorizonten som det er bestemt at samfunnsoppdragene skal ha. Det foreslås ikke etablert nye samfunnsoppdrag, noe som i praksis innebærer at samfunnsoppdragene under Horisont Europa fases ut fra og med 2031. I forordningen for Horisont Europa 2028-34 åpnes det imidlertid for å etablere en rekke såkalte «månelandinger» samfinansiert av Horisont Europa og ECF. De mulige månelandingene har flere fellestrekk med samfunnsoppdragene, men er gjennomgående mer teknologisk rettet enn de samfunnsutfordringsdrevne samfunnsoppdragene.

Partnerskap

Det foreslås at alle partnerskapene skal baseres på en MoU som setter rammene for det enkelte partnerskapet. MoU-en skal stipulere tydelige mål, rapporteringskrav, forpliktelser og styringsstruktur. Partnerskapet kan i godt begrunnede tilfeller driftes av en Joint undertaking eller andre strukturer satt opp i henhold til artikkel 185 eller 187 EU-traktaten. I praksis betyr det at de

avtalebaserte og institusjonelle videreføres, mens samfinansierte partnerskap forsvinner.

Sammensetningen av partnerskapene endres. I utgangspunktet skal partnerskapene ha med både offentlige og private aktører som representerer vesentlige deler av sine respektive økosystemer som partnere. Dette skal sikre bred og balansert involvering av sentrale interessenter. Det kan gjøres unntak for dette kravet i godt begrunnede tilfeller. Det betyr at det fremdeles kan forekomme partnerskap som bare har offentlige aktører som medlemmer (public-public).

Det vil fremdeles kreves formell langsiktig forpliktelse fra partnerne for deres finansielle bidrag til partnerskapene.

Det skal være et begrenset antall partnerskap og de skal velges gjennom en konkurransebasert prosess innen områder foreslått av Kommisjonen. Partnerskapene bør ha en kobling til ECF og bidra til policymålene i de fire policyvinduene, og støttes av ECF der det er relevant.

Deltakelsesregler

Kommisjonen legger stor vekt på å forenkle og standardisere deltakelsesregelverket. Det er et mål at utlysningene skal være kortfattede, brede og deskriptive.

Viktige endringer:

- De overordnede deltakelsesreglene er en del av forordningen for ECF. I forordningen for Horisont Europa er det kun tatt inn supplerende regelverk som spesifikt gjelder FoU.
- For samarbeidsprosjekter endres minstekravet til et konsortium. Minstekravet er fremdeles tre partnere, men nå må minst to være fra et medlemsland, og den tredje kan være fra et assosiert land eller medlemsland.
- Det skilles ikke lenger mellom Innovation Actions (IA) og Research and Innovation Actions (RIA).
- Støttenivå bestemmes av organisasjonstype. Non-profit organisasjoner og SMB-er kan få opptil 100 % støtte, mens store bedrifter kan få opptil 70% støtte. Støttegraden i en aktivitet settes i det enkelte arbeidsprogrammet.
- EU støtten skal i mindre grad kobles til faktiske kostnader, Det blir mer bruk av forenklete kostnadsberegninger. Hovedsakelig i form av Lump sum, men også økt bruk av personell unit costs. Bare i unntakstilfeller skal tilskuddet baseres på faktiske kostnader.
- Økt bruk av personell unit costs kan føre til lavere kostnadsdekning for deltakerne i prosjektene. Dette kan særlig være problematisk for instituttsektoren i Norge som allerede har en lav kostnadsdekning.
- Nåværende bestemmelse i artikkel 22 (5) og (6) i Horisont Europa-forordningen, som gir Kommisjonen adgang til å begrense deltakelsen i visse utlysninger på bakgrunn av strategiske interesser og andre policy-prioriteringer, er i neste rammeprogram løftet ut av rammeprogrammets forordning og inn i ECF-forordningen. Begrensinger i deltakelsen kan enten

være basert på hensynet til EUs økonomiske interesser, eller strategiske interesser som sikkerhet og forsvar. De nåværende reglene lar EU begrense deltakelsen av aktører fra tredjeland, mens ECF-forordningen i tillegg kan begrense gjennomføringen av prosjektaktiviteter og bruk av fasiliteter mm. til kun å omfatte medlemsland.

Muligheter for assosiering

Det legges opp til muligheter for assosiering til hele eller deler av både Horisont Europa og Konkurranseevnefondet. EØS/EFTA land er nevnt som egen kategori.

Spørsmål til diskusjon

- Hvilken betydning kan forslaget til ECF og HEU få for norsk forskning og innovasjonspolitik og forholdet mellom forskningspolitikk og andre politikkområder?
- Hva bør være Forskningsrådets hovedbudskap til Kommisjonens høring om ECF og HEU?
- Hva bør være Forskningsrådets hovedbudskap i dialogen med departementene om ECF og HEU, inkludert våre innspill til et eventuelt nasjonalt posisjonsdokument?

Forberedelse / prosess

Saken er forberedt av Forskningsrådets administrasjon.

Videre saksgang

Administrasjonen besvarer Kommisjonens høring om den delen av EUs neste langtidsbudsjett som omfatter ECF og Horisont Europa i tråd med føringene gitt av Styret. Styrets føring er også retningsgivende for Forskningsrådets dialog med KD og andre departementer om et planlagt nasjonalt innspill til Kommisjonens forslag til ECF og Horisont Europa.

Styret vil i møtet bli forelagt en tentativ tidsplan og forslag til videre prosess for styrets arbeid med Kommisjonens forslag og mulige konsekvenser for det norske forskningssystemet.

Styret vil i møtet i oktober bli forelagt spørsmål om konsekvenser av forslaget til ECF og HEU for Forskningsrådet og det norske forskningssystemet.

[Skriv her]

Sak S 61/25

Forskningsrådets arbeid med forskningssikkerhet

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Benedicte Løseth	Jon Øygarden Flæten	

Fra
Administrerende direktør
Mari Sundli Tveit

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak

Forskningsikkerheten må styrkes i lys av den geopolitiske situasjonen og nasjonale trusselvurderinger, og det er behov for å avklare Forskningsrådets roller og ansvar. Styret slutter seg til Forskningsrådets beskrivelse av roller og ansvar i arbeidet med forskningssikkerhet, og støtter Forskningsrådets videre arbeid som beskrevet i saken.

Kort bakgrunn

Forskningsikkerhet står høyt på agendaen og er et politikkområde i rask endring. I Meld. St. 14 (2025-2025) "Sikker kunnskap i en usikker verden" («Systemmeldingen») legger regjeringen vekt på at Norge, som en liten forskningsnasjon, er avhengig av åpenhet og internasjonalt samarbeid i forskningen, samtidig som forskningssikkerheten må styrkes i lys av den geopolitiske situasjonen og nasjonale trusselvurderinger. For å kunne fortsette det internasjonale samarbeidet, også med utfordrende samarbeidsland, er det viktig at institusjonene har et velfungerende sikkerhetsarbeid som trykker forskningen og forskerne. Forskningsfinansierer er forventet å spille en særskilt rolle i dette arbeidet, jf. Systemmeldingen og EUs rådsanbefalinger.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

For det videre utviklingsarbeidet er det viktig å etablere en felles forståelse på alle nivåer i organisasjonen av Forskningsrådets ansvar og rolle i arbeidet med forskningssikkerhet i det norske FoU-systemet. Saken gir en orientering til styret om pågående arbeid med forskningssikkerhet sett i lys av forventingene til Forskningsrådet som beskrevet i systemmeldingen. Styret inviteres til å diskutere om de planlagte tiltakene er adekvate i møte med utfordringsbildet som tegnes i systemmeldingen.

Hovedpunkter

Forskningsrådets rolle og ansvar for forskningssikkerhet

Forskningssystemet skal være godt rustet til å navigere i en mer spent og krevende internasjonal kontekst. Dette krever større bevissthet hos alle aktører om behovet for aktsomhet, samtidig som de grunnleggende verdiene som åpenhet, integritet og akademisk frihet skal holdes høyt. En ny situasjon utfordrer både institusjonene og system-aktører som Forskningsrådet, og det er viktig å utvikle en klar forståelse av roller og ansvar i det videre arbeidet med forskningssikkerhet.

Systemmeldingen og EUs rådsanbefalinger fra 2024 om styrket forskningssikkerhet peker på at de utførende virksomhetene har et hovedansvar for å ivareta sikkerhet og ansvarlig internasjonalt samarbeid. Samtidig forventes forskningsfinansierer å spille en særskilt rolle i arbeidet med forskningssikkerhet, blant annet gjennom søknadsprosessen og gjennom å bygge kompetanse på området. Regjeringen forventer også at Forskningsrådet jobber systematisk med bevisstgjøring og langsiktig kunnskapsutvikling i norske forskningsmiljøer, og jobber videre med å konkretisere sin

egen rolle og tydeliggjøre denne rollen i forhold til forskningsinstitusjonenes ansvar for øvrig.

Et sentralt spørsmål er hvordan Forskningsrådets og de utførende virksomhetenes ansvar bør balanseres. Dette er et prinsipielt spørsmål, men også i stor grad spørsmål om ressurser og kompetanse i organisasjonen. Forskningsrådet er ikke dimensjonert for et omfattende opplegg for «in house» risikovurdering av prosjekter. En slik funksjon er heller ikke i tråd med vår rolle i forskningssystemet og prinsippet om virksomhetenes hovedansvar.

Administrasjonen mener at Forskningsrådets ansvar bør være avgrenset til å **bidra til at spørsmål om forskningssikkerhet er vurdert og håndtert av de utførende virksomhetene i tilknytning til prosjekter vi finansierer**. Dette operasjonaliseres blant annet gjennom å innføre et sett spørsmål med tilhørende veiledningsmateriale for nye prosjekter, med formål å hjelpe institusjonene med å ta det nødvendige ansvaret knyttet til det enkelte prosjekt.

Status for arbeidet med forskningssikkerhet

Forskningsrådet har i flere år jobbet med temaet ansvarlig internasjonalt kunnskapssamarbeid (AIS), og publiserte i 2023 retningslinjer for AIS som er utviklet i samarbeid med HK-dir ([nettressurs](#) som oppdateres årlig). De siste årene har forskningssikkerhet kommet høyt på agendaen, og Forskningsrådet etablerte høsten 2024 en intern kjernegruppe for arbeidet med forskningssikkerhet. Kjernegruppen har utviklet et opplegg for vurdering og håndtering av forskningssikkerhet med veiledede spørsmål før oppstart av nye prosjekter som iverksettes med det nye søknadsbehandlingssystemet Tibi. Gruppen har også utviklet interne retningslinjer for håndtering av saker og henvendelser knyttet til forskningssikkerhet.

Forskningsrådet har gjennom det siste året deltatt i flere internasjonale fora og arbeidsgruppemøter om forskningssikkerhet, blant annet under Science Europe, EU-kommisjonen og OECD GSF, i tillegg til bilaterale møter med finansierer i Storbritannia, USA, Tyskland, Nederland og Sverige. Gjennom den internasjonale aktiviteten er det etablert nettverk av finansierer som jobber med denne tematikken og følger hverandres arbeid tett. Forskningsrådets tilnærming er i stor grad informert av tilnærmingen til europeiske finansierer som har vært tidlig ute i arbeidet med forskningssikkerhet, særlig UK Research and Innovation (UKRI) i Storbritannia.

Systemmeldingen peker på de ulike departementene og underliggende etater som har et ansvar for forskningssikkerhet i kunnskapssektoren. Sammen med HK-dir inviterer Forskningsrådet denne høsten til et nettverk for etater med ansvar for forskningssikkerhet og ansvarlig internasjonalt kunnskapssamarbeid. Etatene som inviteres til dette nettverket er, foruten Forskningsrådet og HK-dir, Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA), UDI, og EOS-tjenestene (NSM, PST og E-tjenesten). Formålet er å bidra til gjensidig læring, informasjonsutveksling og situasjonsforståelse knyttet til forskningssikkerhet, og at de ulike etatene i størst mulig grad kommuniserer koordinert til aktører i kunnskapssektoren.

EU-kommisjonen er i gang med flere tiltak som følger opp rådsanbefalingene fra 2024 og som vil støtte landenes arbeid med forskningssikkerhet. Blant annet arrangeres en større konferanse i Brussel i oktober 2025, og i 2026 forventes det at kommisjonen vil etablere et «European Center of Expertise», som vil bidra til læring, analyse og ressurser knyttet til forskningssikkerhet på organisasjonsnivå. Kommisjonen utvikler også veiledning for risikovurdering (ventes høsten 2025) og et verktøy for due-diligence/bakgrunnssjekk av internasjonale partnere (kommer i 2026). Ressursene som utvikles vil bli nyttige i norsk sammenheng. Det forventes også at Kommisjonen, som finansierende organisasjon, vil utvikle nye rutiner for vurdering og håndtering av risiko i prosjekter med EU-finansiering med neste rammeprogram og det foreslåtte konkurranseevnefondet.

Utviklingsarbeidet med forskningssikkerhet skjer i nært samspill med andre prosesser og saksfelt. KVASt-arbeidet (kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier), og arbeidet med internasjonal og norsk rett og etiske regler, som er påbegynt internt i Forskningsrådet, danner viktig grunnlag for det videre arbeidet med forskningssikkerhet.

Et annet relatert saksfelt er eksportkontroll, hvor Utenriksdepartementet nylig har opprettet Direktorat for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA) og klargjort regelverkets betydning for kunnskapssektoren. Eksportkontroll og lisensplikt er i utgangspunktet avgrenset til lister over varer- og teknologier som kan brukes av andre lands militære. Med ny forskrift er det innført noen unntak fra lisensplikten, blant annet for grunnforskning og for forskningssamarbeid i Norge med forskere fra EØS/NATO-land.¹ Teknologimiljøer i kunnskapssektoren må vurdere om forskningen er omfattet av regelverket, og DEKSA vil spille en viktig rolle i å veilede miljøene dette gjelder. Arbeidet med forskningssikkerhet er imidlertid langt bredere definert enn eksportkontroll, har grenseflater mot temaer som forskningsintegritet, etikk og åpen forskning, og omfatter hele sektoren, fra grunnforskingsmiljøer til bedrifter. God forskningssikkerhet krever forståelse og etterlevelse av regelverk, men også økt bevissthet, kunnskap og kompetanse på alle nivåer i forskningssystemet om etiske og sikkerhetsmessige utfordringer.

Videre arbeid med forskningssikkerhet

Forskningsrådets aktivitet fremover innebærer å

- **stille krav om at utførende virksomheter tar ansvar for forskningssikkerhet** i det enkelte prosjekt gjennom strukturerte spørsmål og veiledning ved prosjektstart. Gjennom disse spørsmålene og veiledning knyttet til de enkelte spørsmål, samt generell veiledning på nettsider og retningslinjer (Ansvarlig internasjonalt samarbeid) vil Forskningsrådet etablere klare forventninger til risikovurdering og -håndtering i de enkelte prosjekter/samarbeid og bidra til bevisstgjøring i kunnskapssektoren.
- **etablere interne rutiner** for å håndtere saker om forskningssikkerhet i prosjekter og øke den interne kompetansen på saksbehandlernivå i investeringsprosessen.
- **videreutvikle arbeidet med forskningssikkerhet** i nært samspill med andre pågående prosesser, herunder arbeidet med Kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier (KVASt), som gjøres i samarbeid med NSM og FFI på oppdrag fra KD, JD og FD. KVASt-prosjektet vil også legge et grunnlag for den langsiktige kunnskapsutviklingen om forskningssikkerhet og sensitive teknologier i kunnskapssektoren. Rutiner og kompetanse som utvikles på dette området blir også viktig for Forskningsrådets videre arbeid med en ny portefølje for forsvar, nasjonal sikkerhet og beredskap.
- **gi råd til relevante departement** i aktuelle spørsmål om forskningssikkerhet, herunder utvikle kunnskap om status for forskningssikkerhet gjennom monitorering av prosjektporteføljer, og **samarbeide med relevante statlige aktører** blant annet gjennom nettverksarbeid (se over) og videreutvikling av retningslinjer for ansvarlig internasjonalt kunnskapssamarbeid.
- **fortsette å følge den internasjonale utviklingen tett** og formidle kunnskap om beste praksis til norske miljøer. Forskningsrådet vil videreutvikle egen tilnærming slik at den i størst mulig grad ligner på de krav og forventninger som stilles fra EU-kommisjonen med det kommende rammeprogram for forskning og innovasjon/konkurransesfond. **Forskningsrådet vil delta aktivt i det**

¹ Veileder for eksport av teknologi - August 2025 - Utenriksdepartementet

videre internasjonale arbeidet om forskningssikkerhet i regi av Science Europe, EU-kommisjonen og OECD.

**Forberedelse /
prosess**

Administrasjonen har utviklet saken

Videre saksgang

Arbeidet med forskningssikkerhet følges opp av administrasjonen.

Sak S 62/25

Oppfølging etter etatsstyringsmøtet 2025

Til Styret	Ansvarlig Direktør Jesper W. Simonsen	Saksbehandler Randi Myhre	Vedlegg 1. Tilbakemelding til Norges forskningsråd på ambisjoner og måloppnåelse
Fra Administrerende direktør Mari S. Tveit			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak

Forskningsrådet har mottatt tilbakemelding fra Kunnskapsdepartementet på ambisjoner og måloppnåelse i etterkant av etatsstyringsmøtet i juni 2025. Tilbakemeldingen inneholder en rekke oppfølgingsområder både når det gjelder oppfølging av føringer og utøvelse av våre oppgaver.

Styret ber administrasjonen følge opp tilbakemeldingen med de tiltakene som er skissert i saken.

Kort bakgrunn

Forskningsrådet har mottatt tilbakemelding på ambisjoner og måloppnåelse (se vedlegg 1) i etterkant av etatsstyringsmøtet avholdt 3. juni 2025. Dokumentet oppsummerer departementets tilbakemeldinger til årsrapporten og inneholder vurderinger av Forskningsrådets måloppnåelse etter gjennomgang og diskusjon i etatsstyringsmøtet, samt forventninger til oppfølging og det videre arbeidet. I tilbakemeldingen tas også opp momenter utover det som ble tatt opp i møtet. Denne tilbakemeldingen er et supplement og presisering av føringene i tildelingsbrevet.

Denne saken tar for seg tilbakemeldingene og videre oppfølging som er vesentlige for styrets videre arbeid. Flere av temaene som tas opp nedenfor, er langsiktige prosesser der oppfølgingen allerede godt i gang, og hvor det er dialog med Kunnskapsdepartementet og andre departementer.

Øvrige tilbakemeldinger som først og fremst er knyttet til administrativ oppfølging, vil ivaretas av administrasjonen gjennom pågående prosesser. Dette inkluderer forbedringer i årsrapporten for 2025 og forslag til strategisk område og styringsinformasjon for årsrapporten i 2026 for å formalisere styringssignalene gitt i denne tilbakemeldingen.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Saken fremmes for styret for å beslutte hvordan tilbakemeldingene skal følges opp videre.

Hovedpunkter

Kunnskapsdepartementet er i det store og hele tilfreds med Forskningsrådet i 2024, men tar også opp noen forbedrings- og oppfølgingsområder både når det gjelder oppfølging av føringer og utøvelse av våre oppgaver, samt innspill til selve årsrapporten. Oppfølgingspunktene er, som i tilbakemeldingsdokumentet, sortert etter Forskningsrådets mål. Nedenfor står departementets punkter først og Forskningsrådets oppfølging til det aktuelle punktet med innrykk.

Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet

Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet følger opp anbefalingene fra de brede fagevalueringene i sin rådgivning, og forsetter dialogen med forskningsmiljøene om kvalitetsforbedrende tiltak.

Oppfølging: Forskningsrådet vil i årsrapporten for 2025 vurdere hvordan anbefalinger og konsekvenser for videre fag- og disiplinutvikling bør følges opp, som følge av fagevalueringene innenfor livsvitenskap (Biovitenskap + Medisin og helse) og naturvitenskap og teknologi (Naturvitenskap + Matematikk, IKT og teknologi). Vi foreslår også å rapportere på resultat av oppfølgingstiltak av evalueringene i 2025, evt. inkludert survey for virkninger i sektoren i årsrapporten for 2026.

Administrasjonen vil legge fram en egen sak til styret i løpet av høsten om oppfølging av fagevalueringer.

Departementet forventer at Forskningsrådet systematisk gjennomgår erfaringene med omleggingen av FRIPRO, inkludert effekter av krav, endrede kriterier, panelsammensetning og ressursbruk.

Oppfølging: Forskningsrådet vil gjennomgå og gi en oppdatert statusrapport for arbeidet med omleggingen av FRIPRO til løpende søknadsmottak, behandling og tildeling med vekt på erfaringer i sektoren og Forskningsrådet og innvirkning på kvalitet, antall søknader og tildelingsprosent i årsrapporten for 2025 (styringsinformasjon for mål 1). Vi foreslår også å undersøke og rapportere på langtidseffekten av omlegging av FRIPRO i årsrapporten for 2026 (foreslått styringsinformasjon for mål 1).

Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet

Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet bidrar aktivt i oppfølgingen av regjeringens ambisjoner for å opprettholde og videreutvikle et kunnskapsintensivt, konkurransedyktig og lønnsomt norsk næringsliv. Det er viktig at Forskningsrådet har oppmerksomhet på arbeidet med virkemidlene for å styrke FoU i etablert næringsliv og for å bidra til omstilling og fremvekst av nye næringer.

Oppfølging: Forskningsrådets arbeid for å styrke FoU i næringslivet er dels gitt av bevilgninger fra departementene, og dels av prioriteringer i styresystemet. Den absolutte og relative nedgangen de siste årene i bruk av næringsrettet innsats vil følges opp i dialog med relevante departementer og i styresystemet.

Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet fremover gir tydelige strategiske råd om eventuelle behov for satsinger på andre banebrytende teknologier.

Oppfølging:
Forskningsrådet har løpende kontakt med næringsliv og forskningsinstitusjoner om utviklingstrekk og muligheter, og gir råd om både områder for satsing og utforming av satsinger innen banebrytende teknologier. Nylige eksempler på dette er KI-satsingen, kvantesatsingen og arbeidet med KVASt og forsvarsteknologi.

Kunnskapsdepartementet ber Forskningsrådet vurdere mulige avbøtende tiltak for å bidra til at flere prosjekter (forstått som IPN) gjennomføres, herunder økt andel finansiering fra næringslivet eller alternativ finansiering innenfor Forskningsrådets øvrige virkemidler for prosjekter som får avslag eller andre tiltak som kan bidra til at lovende prosjekter ikke blir satt på vent.

Oppfølging: IPN-søkere spenner fra oppstartselskap til store konsern, og møter i dag samme kriterier og føringer fra departementene. Forskningsrådet vil følge opp med departementene muligheten for differensiering, bl.a. for å utløse mer privat finansiering. Andel tildelinger til næringslivet er fallende, og nedgangen de siste årene i bruk næringsrettet innsats vil følges opp i dialog med relevante departementer og i styresystemet. De teknisk-industrielle instituttenes andel av innovasjonsporteføljen er økende.

Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer

Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet ser det europeiske og annet internasjonalt forskningssamarbeid i strategisk sammenheng med det som gjøres nasjonalt, og at dette fremkommer tydelig i neste årsrapport for hvert av de strategiske områdene for mål 3.

Oppfølging: Forskningsrådet vil videreutvikle rapporteringen på dette området for 2025, også jf. analyse av EUs forskningsprioriteringer, tematisk og strukturell profil på norsk retur og satsinger i Forskningsrådet, under mål 4 for 2025. Dette vil gi kunnskapsgrunnlag for bedre samspill og arbeidsdeling mellom EU-midler og nasjonale midler samt mer effektiv bruk av Forskningsrådets midler.

Videreutvikling av porteføljestyringen og å se de nasjonale og internasjonale satsingene i sammenheng er en viktig del av arbeidet, hvor nye porteføljeplaner og videreutvikling av porteføljeanalysene står sentralt.

Innretning av det kommende rammeprogrammet og analyser av konsekvenser for Norge vil være særlig viktig del av dette arbeidet framover, jf. egen sak om konsekvenser for norsk forskning og innovasjon og Forskningsrådet.

Mål 4 Velfungerende forskningssystem

Departementet forventer at rådet videreutvikler forskningssamarbeidet med de strategisk prioriterte samarbeidslandene (Panoramalandene), og fortsetter å støtte opp under norsk deltakelse i Horisont Europa i samarbeid med Innovasjon Norge. Departementet etterlyser en vurdering i årsrapporten av effektene og merverdien av Forskningsrådets internasjonale mobiliseringsarbeid, både når det gjelder Horisont Europa og Panoramalandene.

Oppfølging: Det er vanskelig å skille effektene av Forskningsrådets arbeid og andre faktorer som bidrar til økt samarbeid innenfor Horisont Europa og Panoramalandene, men vi vil fortsette å forbedre rapporteringen på dette punktet.

Dette ses også i sammenheng med rapportering på mål 3 samt analyse av EUs forskningsprioriteringer, tematisk og strukturell profil på norsk retur og satsinger i Forskningsrådet.

Forskningsrådet har i samarbeid med KD foreslått å endre målformuleringen for det strategiske området «Økt deltagelse i Horisont Europa» til «Godt samspill mellom den nasjonale, europeiske og internasjonale forskningssinnsatsen» fra 2026, for å vektlegge vurderingene av samspill særlig i porteføljevurderingene.

Departementet forventer at Forskningsrådet følger med på konsekvensene av omleggingen i retning av flere kompetanse- og samarbeidsprosjekter, og særlig konsekvenser for kvalitet og rekruttering. I tillegg forventes det at Forskningsrådet

vurderer om det er områder hvor samarbeidet bør styrkes og om det er områder hvor andelen samarbeidsprosjekter er på hensiktsmessig nivå.

Oppfølging: Forskningsrådet vil følge opp med analyser og vurderinger av utviklingen i årsrapporten for 2025. Samtidig vil vi presisere at det er krevende å si å si noe om effekten av omleggingen på kortere sikt. Dette har også sammenheng med å vurdere hva som er et «hensiktsmessig nivå» for samarbeidsprosjekter.

Forskningsrådet stiller krav til publisering av forskningsprosjektene som finansieres. I en tid der ressursene er knappe, understreker departementet betydningen av at forskningsmidler faktisk resulterer i forskning som deles og publiseres, også «nullfunn».

Oppfølging: Det er et krav for alle prosjekter å rapportere på resultater, som også inkluderer null-funn, jf. pkt. 10 i generelle kontraktsvilkår: prosjektansvarlig skal gjøre prosjektresultater kjent så snart som mulig.

Administrasjonen vurderer at ytterligere oppfølging av at prosjektene følger normer og krav for publisering ligger i hovedsak hos den enkelte institusjon. Dersom Forskningsrådet skal følge dette opp tettere vil det kreve større krav til rapportering og mer administrasjon rundt prosjektene.

Dersom flere departementer skal ønske å dreie mer av de samlede FoU-midlene til konkurransearenaene i Forskningsrådet, vil dette kunne forandre arbeidsmåter i Forskningsrådet og en annen dialog mellom rådet og departementene. Det innebærer bl.a. at Forskningsrådet må ivareta relevanshensynet på en bedre måte enn i dag.

Oppfølging: Administrasjonen har løpende dialog med de ulike departementene om vurderinger rundt behov og føringer for relevans, inkludert departementer som i liten grad kanaliserer midler til Forskningsrådet i dag. Forskningsrådet vil ivareta departementenes behov for ulike tilpasninger for utlysning av midler. I tillegg har departementene observatører i porteføljestyrene som gir god innsikt i relevansvurderinger.

Videre har administrasjonen vedtatt å endre dagens praksis innen relevansvurdering og innarbeider ulike deler av dagens relevansvurdering i den administrative forvurderingen, panelets vurdering og administrasjonens innstilling til porteføljestyret.

Mål 5 God rådgivning

Myndighetene har også behov for at Forskningsrådet gir helhetlige og uavhengige forskningspolitiske råd. Departementet forventer at rådet i sin rådgivning evner å se utover egne virkemidler, og se egen innsats i sammenheng med innsatsen fra andre virkemiddelaktører og virksomheter.

Oppfølging: Forskningsrådet har de siste årene gjennomført flere store rådgivningsoppdrag som har munnet ut i forskningspolitiske råd, flere i samarbeid med andre virksomheter. Vi vil igangsette et prosjekt høsten 2025 for å utvikle og definere Forskningsrådets rolle som rådgiver framover. Det innebærer både å videreutvikle etablerte roller og utvikle nye roller som rådgiver. Dette er en viktig oppfølging av Systemmeldingen som legger vekt på utvikling av Forskningsrådets rådgivningsrolle.

Rådgivingen i budsjettforslaget er lagt tett på utredningsinstruksen og skal gi uavhengige råd om realisering av regjeringens forskningspolitiske mål, departementenes sektorpolitiske ambisjoner samt identifiserte

kunnskapsbehov. Det legges opp til samarbeid og/eller koordinering med øvrige aktører i virkemiddelapparatet når det er relevant.

Departementet understreker at Forskningsrådet fremover også må gi råd om forskningspolitiske prioriteringer og budsjettinnspill som kan finansieres innenfor eksisterende rammer.

Oppfølging: Forslag til omprioriteringer er innarbeidet i malverket til budsjettforslaget, men potensialet er ikke godt nok utnyttet per nå. Administrasjonen vil følge dette opp i den pågående budsjettinnspillsprosessen.

Departementet forventer at Forskningsrådet fortsetter arbeidet for å styrke kunnskapsgrunnlaget for rådgivningen, særlig budsjettforslagene. Departementet understreker også viktigheten av at Forskningsrådet i større grad synliggjør kunnskapsgrunnlaget i sin rådgivning og har gode analyser av nasjonale forskningsbehov og av kapasitet.

Oppfølging: For å systematisere og prioritere i arbeidet med kunnskapsgrunnlag er det gjennomført et prosjekt med formål å systematisere arbeidet med kunnskapsgrunnlaget for rådgivningen. Dette innebærer både å utvikle kunnskap internt basert på data fra vår virksomhet, ha gode prosesser for hvilke oppdrag knyttet til evalueringer, analyser, utredninger m. m. som vi bestiller eksternt, samt å innhente kunnskap fra andre organer nasjonalt og internasjonalt som arbeider med problemstillinger knyttet til forskningspolitikk og -finansiering. Prosjektet inkluderer også arbeid for å videreutvikle kunnskapsgrunnlaget for satsingsforslag og budsjettforslag, jf. styresaken i juni 2025.

Som en del av videreutviklingen av malen for budsjettforslag er det også lagt større vekt på å inkludere referanser som henviser til kunnskapsgrunnlaget budsjettforslaget er basert på.

Virksomhetsutvikling

Departementet understreker at fra 2026 vil det på driftspostene bare kunne overføres inntil 5 prosent av ubrukt bevilgning.

Oppfølging: Forskningsrådet sikrer tett økonomistyring gjennom løpende oppfølging av forbruk mot budsjett. Dette skjer via periodiske rapporteringer som legges frem for toppledelsen og styret, samt i direkte dialog med organisasjonen.

Departementet viser til systemmeldingens kapittel 4 *Forskningssikkerhet i en tid med økende internasjonal spenning*. Departementet forventer at Forskningsrådet setter seg godt inn i hvordan systemmeldingen treffer virksomheten, og bygger nødvendig kunnskap og kompetanse internt i organisasjonen for å være i stand til å håndtere den nye sikkerhetspolitiske situasjonen på best mulig måte.

Oppfølging: Administrasjonen har satt av ressurser og er i gang med å bygge kunnskap og kompetanse på forskningssikkerhet (se egen styresak). Forskningsrådet utvikler rutiner for å sikre at utførende virksomheter har vurdert og håndtert spørsmål om forskningssikkerhet i prosjekter finansiert av Forskningsrådet. Utviklingsarbeidet er i tråd med arbeidet som gjøres av andre finansører internasjonalt og EUs rådsanbefalinger om forskningssikkerhet (2024), og sees i nær sammenheng med pågående oppdrag om kunnskapsgrunnlag for vurdering av Sensitive teknologier (KVASt, se egen styresak).

Administrasjonen har videre opprettet en arbeidsgruppe som skal kartlegge hvordan Forskningsrådet skal innrette sitt engasjement i områder med høy

risiko for brudd på internasjonal og norsk rett og etiske regler. Arbeidsgruppen skal særlig se på hvordan Forskningsrådet skal håndtere situasjonen i egen virksomhet knyttet til folkerettsbrudd i Israel og Palestina.

Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet følger kravene departementet stiller til arbeidet med sikkerhet og beredskap i Styringsdokument for arbeidet med sikkerhet og beredskap i Kunnskapsdepartementets sektor, som nylig er revidert.

Oppfølging: Den reviderte versjonen av Styringsdokument for arbeidet med sikkerhet og beredskap i Kunnskapsdepartementets sektor er gjennomgått og oppdateres i våre styrende dokumenter. Forskningsrådet har ved representasjon i kunnskapssektorens Beredskapsråd bidratt i utformingen av dokumentet. Forskningsrådets arbeide med sikkerhet og beredskap er i regelen tuftet på kravene gitt i styringsdokumentet.

Årsrapportering

Kunnskapsdepartementet mener at Forskningsrådets årsrapport (rapport på samlet måloppnåelse) fortsatt i for stor grad preges av aktivitetsrapportering. Forskningsrådet skal gi vurderinger av virksomhetens merverdi og vurderinger av grad av måloppnåelse for alle fastsatte mål. Departementet forventer at Forskningsrådet i framtidig rapportering legger større vekt på vurderinger av måloppnåelsen og vil også i år ta initiativ til dialog med administrasjonen med sikte på å forbedre rapporteringen.

Oppfølging: Vi vil videreutvikle vurderingene i dialog med departementet, som også har tatt initiativ til å få bistand fra DFØ for å videreutvikle rapporteringen. Dette inkluderer å se nærmere på koblingen mellom departmentsrapport og overordnet årsrapport, og i samarbeid med departementet vurdere justeringer av malverket og føringer for rapporteringen.

Forberedelse / prosess

Administrasjonen har utviklet saken.

Videre saksgang

Administrasjonen følger opp tiltakene i henhold til diskusjonen i styret. Administrasjonen vil komme tilbake til styret med oppfølging av sakene, særlig i forbindelse med årsrapporten for 2025.

Etatsstyring 2025

Tilbakemelding til Norges forskningsråd på ambisjoner og måloppnåelse

Dato og versjon:

24. juni 2025

I Meld. St. 14 (2024–2025) Sikker kunnskap en usikker verden (systemmeldingen) understreker regjeringen at Forskningsrådet fortsatt skal være sterkt og faglig uavhengig. Kunnskapsdepartementet er i det store og hele tilfreds med Forskningsrådets måloppnåelse i 2024. Departementet mener at Forskningsrådet nå er godt rigget for å ivareta primæroppgavene sine. Fremover er det viktig at Forskningsrådet fortsetter å utvikle og forbedre virksomheten for å kunne ivareta nye og endrede oppgaver i forsknings- og innovasjonssystemet.

1 Forskningsrådets mål

Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet

Forskningsrådet arbeider målrettet – og langs flere akser – for å øke kvaliteten i norsk forskning. Selv om antall publikasjoner ikke nødvendigvis reflekterer kvaliteten på forskningen, kan Forskningsrådet vise til gode publiserings- og siteringsresultater. Departementet merker seg at den relative siteringsindeksen har gått noe ned. Forskning finansiert av Forskningsrådet publiseres i større grad åpent enn annen nasjonal forskning. Den norske returraten for Det europeiske forskningsrådet (ERC) er nå på 2,6% (april 2025), og er et resultat av solid og langsiktig arbeid både i forskningsmiljøene og i Forskningsrådet. I sum indikerer resultatene at Forskningsrådet arbeider godt for å øke vitenskapelig kvalitet i norsk forskning, selv om det er potensial for forbedring.

Forskningsrådet deltar i The Coalition for Advancing Research Assessment (CoARA) og som observatør i det nasjonale nettverket som implementerer rammeverket for vurdering i akademiske karriereløp (NOR-CAM). Det er viktig at rådet fortsetter den gode dialogen nasjonalt og internasjonalt om hvordan det best kan stimuleres til vitenskapelig kvalitetsutvikling når endringer i vurderingssystemet tilsier at det ikke skal legges like mye vekt på bibliometriske indikatorer.

To fagevalueringer innenfor biovitenskap og naturvitenskap, i regi av Forskningsrådet, ble ferdigstilt i 2024, og ytterligere to kommer i 2025. Fagevalueringene avdekker en del utfordringer, og Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet følger opp anbefalingene fra disse brede fagevalueringene i sin rådgivning, og forsetter dialogen med forskningsmiljøene om kvalitetsforbedrende tiltak.

Arbeid med å få ned søknadsmengden

Kunnskapsdepartementet har bedt Forskningsrådet iverksette tiltak for å øke innvilgelsesprosenten i alle utlysninger. Omleggingen av FRIPRO har ført til en sterk reduksjon i antall søknader om forskerprosjekter, og innvilgelsesprosenten har økt

betydelig. Fremover blir det viktig å evaluere effekten av karantenekravet og vurdere om færre søknader per panel påvirker kvaliteten på de innvilgede prosjektene. Departementet forventer at Forskningsrådet systematisk gjennomgår erfaringene med omleggingen, inkludert effekter av krav, endrede kriterier, panelsammensetning og ressursbruk. Dette vil være viktig kunnskap i den videre utviklingen av Forskningsrådets virkemidler.

Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet

Det er fortsatt rom for å øke næringslivets FoU-innsats, øke privat finansiering av FoU og vurdere hvordan de næringsrettede FoU-ordningene kan videreutvikles og forbedres, jf. systemmeldingen. Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet bidrar aktivt i oppfølgingen av regjeringens ambisjoner for å opprettholde og videreutvikle et kunnskapsintensivt, konkurransedyktig og lønnsomt norsk næringsliv. Det er viktig at Forskningsrådet har oppmerksomhet på arbeidet med virkemidlene for å styrke FoU i etablert næringsliv og for å bidra til omstilling og fremvekst av nye næringer.

Analyser av utvalgte virkemidler i Forskningsrådet gjennomført av Samfunnsøkonomisk Analyse (SØA) viser at støtte fra rådet utløser private investeringer i forskning og styrker samarbeid mellom bedrifter og FoU-miljøer. Forskningsrådet har arbeidet godt og bidratt til bred mobilisering inn mot «KI-milliarden». Departementet deler rådets vurdering om at det er et stort behov for å koble KI-fagkompetanse med innovasjon og verdiskaping i både privat og offentlig sektor. Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet fremover gir tydelige strategiske råd om eventuelle behov for satsinger på andre banebrytende teknologier.

Norske bedrifter har konkurrert seg til mer midler i Horisont Europa enn i Horisont 2020, selv om antall søknader har gått ned. Halvparten av bedriftene som søkte EU-midler i perioden 2014–2022 har søkt Forskningsrådet om midler først. Dette kan tyde på at nasjonale virkemidler kvalifiserer og mobiliserer til å konkurrere om EU-midler. Departementet understreker betydningen av å se virkemidlene i sammenheng (jf. også mål 4) og av samarbeid med andre virkemiddelaktører.

Realisering av flere forskningsprosjekter i næringslivet

Innovasjonsprosjekt i næringslivet (IPN) er den største næringsrettede ordningen i Forskningsrådet, og i 2024 var søkningen rekordhøy. Dette er et uttrykk for at virkemiddelet treffer. Kvaliteten på søknadene er også økende, noe som resulterer i at mange støtteverdige prosjekter avslås. Kunnskapsdepartementet ber Forskningsrådet vurdere mulige avbøtende tiltak for å bidra til at flere prosjekter gjennomføres, herunder økt andel finansiering fra næringslivet eller alternativ finansiering innenfor Forskningsrådets øvrige virkemidler for prosjekter som får avslag eller andre tiltak som kan bidra til at lovende prosjekter ikke blir satt på vent.

Norsk næringsliv er en heterogen gruppe av bedrifter over hele landet som har ulike behov for offentlig støtte. I møtet pekte Forskningsrådet på at rådet skal ivareta helheten og at rådets rolle er å skape koblinger mellom bedrifter og forskningsmiljøer, være

«fødselshjelper» og å dra samfunnsutviklingen i «riktig» retning. Forskningsrådet arbeider kontinuerlig med å forbedre arbeidsformene, utvikle virkemidlene og differensiere tilbudet.

Reduserte oppdragsinntekter for instituttene

Instituttsektoren er blitt mer avhengig av inntekter fra offentlige kilder, spesielt fra bidragsforskning, jf. systemmeldingen. Det samarbeidet mellom universiteter og høyskoler og institutter og næringsliv som kan måles i penger, går ned. Departementet er opptatt av at forskningsvirkemidlene totalt sett skal bidra til samarbeid mellom forskningsmiljøer og brukere og spredning av kunnskap.

I møtet understrekte styret at det pågår mye samarbeid mellom forskningsaktørene, uavhengig av krav om dette i utlysninger. Forskningsrådets holdning er å alltid tillate, ofte oppfordre til, men bare helt unntaksvis kreve samarbeid. Styret stilte seg positive til at Forskningsrådets strategiske ansvar for instituttsektoren tydeliggjøres. Dette vil bli en del av gjennomgangen av instituttsektoren som skal gjøres i forbindelse med oppfølgingen av systemmeldingen.

Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer

De strategiske områdene under dette målet – som samsvarer med de tematiske prioriteringene i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning – er omfattende. Departementet erkjenner at det tar tid før forskningsinnsatsen gir effekter, og at det er krevende å dokumentere Forskningsrådetets merverdi.

Forskningsrådet viser til at forskningen innenfor de tematiske prioriteringene jevnt over holder høy kvalitet og relevans, og i større grad enn annen nasjonal forskning publiseres åpent. Siden samfunnsutfordringer ofte er av internasjonal karakter er det naturlig at norske miljøer deltar aktivt i Horisont Europa og annet prioritert internasjonalt forskningssamarbeid. Norske miljøer har høyt tilslag og høy returandel fra Horisont Europa på forskningsområder innenfor dette målet. Det er positivt at Forskningsrådet i årsrapporten synliggjør volum på europeisk finansiering i forhold til nasjonal innenfor de seks satsingsområdene på en mer systematisk måte enn tidligere. Departementet ser frem til resultatet av rådets gjennomgang av virkemidlene som «også vil omfatte samspill med EUs ordninger». Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet ser det europeiske og annet internasjonalt forskningssamarbeid i strategisk sammenheng med det som gjøres nasjonalt, og at dette fremkommer tydelig i neste årsrapport for hvert av de strategiske områdene for mål 3.

Forskningsrådet har hatt økt oppmerksomhet på fler- og tverrfaglighet. Det er positivt at rådet har iverksatt tiltak for å øke andelen av humanistiske fag, f.eks. innenfor helsefeltet og på området klima, miljø og energi.

Å ta kunnskap i bruk

Selv om alle deler av forskningssystemet har et ansvar for å sørge for at kunnskap tas i bruk, har Forskningsrådet et vedtektsfestet nasjonalt ansvar for forskningsformidling. Selv om prosjektansvarlige har ansvar for å formidle resultater av forskningen, understreker departementet betydningen av at Forskningsrådet forsterker arbeidet for at

forskningsbasert kunnskap spres, forstås og tas i bruk der den er relevant. Kunnskapsdepartementet understreker også betydningen av at rådet har bevissthet om og involverer aktører som har et ansvar for eller interesse av å ta resultater fra forskningen i bruk. Dette kan være direktorater, foreninger og organisasjoner, bedrifter og andre aktører.

Det er en økning i antall samarbeidsprosjekter under mål 3. Departement vurderer dette som positivt, da det kan bidra til at forskningen raskere tas i bruk i privat eller offentlig sektor. Økningen i antall offentlig sektor-ph.d. og nærings-ph.d. vil kunne ha samme effekt.

Rekruttering til strategisk viktige områder

Forskningsrådet rapporterer at antallet rekrutteringsstillinger fortsatt er høyt, men noe lavere enn i 2023. Dette kan skyldes en dreining i porteføljen fra forskerprosjekter til samarbeidsprosjekter. Departementet deler Forskningsrådets bekymring for lave tall på rekrutteringsstillinger til strategisk viktige områder, særlig på IKT-området. I oppfølgingen av systemmeldingen vil Kunnskapsdepartementet sette ned en ekspertgruppe som skal vurdere dimensjonering av doktorgradsutdanningen.

Mål 4 Velfungerende forskningssystem

Et velfungerende forskningssystem er avhengig av Forskningsrådets fortsatte innsats for åpen forskning, samarbeid mellom forskningsaktører, brukerinvolvering og forskerrekruttering. Forskningsrådets forvaltning av infrastrukturvirkemidlene har en betydelig strukturerende kraft på forsknings- og innovasjonssystemet. Departementet ser positivt på rådets arbeid med utlysninger og søknadsbehandling, bl.a. for å sikre at infrastrukturer kan deles, har nasjonal betydning og at ny infrastruktur ikke dupliserer eksisterende infrastruktur. Videre berømmer departementet Forskningsrådets arbeid for åpen forskning og forventer at rådet fortsetter sitt gode arbeid på dette området.

Forskningsrådet er viktig i oppfølgingen av både Panorama-strategien og EU-strategien. Departementet forventer at rådet videreutvikler forskningssamarbeidet med de strategisk prioriterte samarbeidslandene, og fortsetter å støtte opp under norsk deltakelse i Horisont Europa i samarbeid med Innovasjon Norge. Norske aktører gjør det fremdeles svært godt i Horisont Europa. Forskningsrådet, i samarbeid med Innovasjon Norge, er en viktig bidragsyter til dette gode resultatet. Departementet etterlyser likevel en vurdering i årsrapporten av effektene og merverdien av Forskningsrådets mobiliseringsarbeid.

Forskningsrådet har dreid porteføljen i retning av flere kompetanse- og samarbeidsprosjekter. Det er for tidlig å si noe om eventuelle konsekvenser av denne omleggingen, jf. også mål 3. Departementet forventer at Forskningsrådet følger med på konsekvensene av omleggingen, og vurderer både om det er områder hvor samarbeidet bør styrkes og om det er områder hvor andelen samarbeidsprosjekter er på hensiktsmessig nivå (se også mål 2). Videre understreker departementet betydningen av at Forskningsrådet har oppmerksomhet på å sikre oppbygging av stabile og langsiktige forskningsmiljøer, f.eks. gjennom bruk ulike stillingstyper i prosjektene.

Forskningsrådet stiller krav til publisering av forskningsprosjektene som finansieres. I en tid der ressursene er knappe, understreker departementet betydningen av at forskningsmidler faktisk resulterer i forskning som deles og publiseres, også «nullfunn».

Forskningssikkerhet og ansvarlig samarbeid

Forskningsrådet arbeider med forskningssikkerhet og ansvarlig internasjonalt samarbeid på oppdrag fra departementene og i samarbeid forskningsmiljøene.

Kunnskapsdepartementet vil ha videre dialog med Forskningsrådet om rådets rolle som koblingsmekanisme for å samordne den åpne, skjermede og graderte forskningen under et felles system, jf. systemmeldingen.

Samvirke med departementene fremover

Departementenes FoU-andeler gjennom Forskningsrådet er i stor grad uendret over tid. I møtet trakk Kunnskapsdepartementet frem at dersom flere departementer skal ønske å dreie mer av de samlede FoU-midlene til konkurransearenaene i Forskningsrådet, vil dette kunne fordre endrede arbeidsmåter i Forskningsrådet og en annen dialog mellom rådet og departementene. Det innebærer bl.a. at Forskningsrådet må ivareta relevanshensynet på en bedre måte enn i dag.

I møtet gjentok Kunnskapsdepartementet budskapet om at vedtatt politikk kommer i tildelingsbrevene. Forskningsrådet skal i forbindelse med porteføljestyringen følge opp føringene i tildelingsbrevene fra departementene i tilskuddsvirksomheten, jfr. Virksomhets- og økonominstruks for Norges forskningsråd og tildelingsbrevet for 2025.

Prioritering av nasjonal innsats i forhold til returen i EU

Samlet sett utgjør bevilgninger fra Horisont Europa om lag en tredel av midlene som totalt sett tilfaller norske miljøer i konkurranse (det vil si midler fra både Forskningsrådet og Horisont Europa). Porteføljestyrene har en viktig rolle i å se nasjonal og internasjonal innsats i strategisk sammenheng. Det er positivt at Horisont Europa omtales flere steder i årsrapporten, men omtalen gir imidlertid lite ny informasjon for departementet.

Kunnskapsdepartementet etterlyser derfor fortsatt tydelige vurderinger i årsrapporten av sammenhengen mellom god norsk deltakelse og deltakelse i Forskningsrådets virkemidler og/eller Forskningsrådets innsats, jf. også mål 3. Dette er viktig kunnskap for innretningen av både forskningssystemet og virkemidlene framover.

Mål 5 God rådgivning

Forskningsrådet har i 2024 gitt råd bl.a. i forbindelse med systemmeldingen, EUs 10. rammeprogram, et helhetlig forskningssystem for åpen, skjermet og gradert forskning, tungregning, i tillegg til budsjettinnspill. Undersøkelsen av Forskningsrådets rådgivningsrolle blant utvalgte departementer i forbindelse med design, etablering og implementering av de to samfunnsoppdragene – *Bærekraftig før* og *Inkludere flere barn og unge i utdanning, arbeid og samfunnsnivå* – viser at Forskningsrådets rådgivning ble verdsatt og regnet som god, men med forbedringspunkter.

Myndighetene har også behov for at Forskningsrådet gir helhetlige og uavhengige forskningspolitiske råd. Departementet forventer at rådet i sin rådgivning evner å se utover egne virkemidler, og se egen innsats i sammenheng med innsatsen fra andre virkemiddelaktører og virksomheter.

Evne til omprioritering

Kunnskapsdepartementet har i styringsdialogen vært tydelig på at myndighetene i større grad trenger Forskningsrådets råd om omprioriteringer innenfor eksisterende rammer. I budsjettinnspillene til 2026-budsjettet synes dette i liten grad å ha bli fulgt opp. Departementet understreker at Forskningsrådet fremover også må gi råd om forskningspolitiske prioriteringer og budsjettinnspill som kan finansieres innenfor eksisterende rammer.

Kunnskapsbasert rådgivning

Det er positivt at Forskningsrådet har tatt i bruk en ny skybasert dataplattform som skal styrke bruken av KI og maskinlæring for bedre å utnytte egne data. Departementet forventer at Forskningsrådet fortsetter dette arbeidet for å styrke kunnskapsgrunnlaget for rådgivningen, særlig budsjettforslagene. Departementet understreker også viktigheten av at Forskningsrådet i større grad synliggjør kunnskapsgrunnlaget i sin rådgivning og har gode analyser av nasjonale forskningsbehov og av kapasitet.

2 Virksomhetsutvikling

Ny budsjettmodell

Forskningsrådet har arbeidet godt med overgangen til bruttobudsjettering, og det har vært tett samarbeid mellom Forskningsrådet og departementene ved overgangen. Fremover er det viktig at Forskningsrådet arbeider godt med korrekt rapportering, budsjettering og oppfølging i tråd med den nye modellen. Det vil være behov for fortsatt dialog med departementene for å sikre god forståelse av den nye modellen. Ambisjonen er at forskningsmidler i størst mulig grad blir bevilget og utbetalt i tråd med de planer som er lagt, og at nødvendige justeringer blir foretatt korrekt og til rett tid for å sikre framdriften i prosjektene.

Forskningsrådet har en betydelig overføring av midler på driftspostene fra 2024 til 2025. Overføringene har delvis sammenheng med overgangen til bruttobudsjettering. Departementet understreker at fra 2026 vil det på driftspostene bare kunne overføres inntil 5% av ubrukt bevilgning.

I møtet la Forskningsrådet vekt på at rådet fremdeles er i omstillingsfase, bl.a. som følge av nytt saksbehandlingssystem. Overgangen til bruttobudsjettering har vært arbeidskrevende, men har bidratt til at rådet i større grad enn tidligere retter blikket framover. Bruttomodellen i seg selv er imidlertid tyngre å drifte. Styret er fornøyd med at Riksrevisjonen i overgangen til ny budsjettmodell ikke har hatt merknader til regnskapet. Når det gjelder oppdrag fra departementene understreket styret at det er viktig med tidlig uformell dialog mellom departementene og Forskningsrådet om varighet, omfang og ressursbruk på oppdragene.

Sikkerhet og beredskap

Departementet viser til systemmeldingens kapittel 4 *Forskningsikkerhet i en tid med økende internasjonal spenning*. Departementet forventer at Forskningsrådet setter seg godt inn i hvordan meldingen treffer virksomheten, og bygger nødvendig kunnskap og kompetanse internt i organisasjonen for å være i stand til å håndtere den nye sikkerhetspolitiske situasjonen på best mulig måte. Det er viktig at Forskningsrådet setter seg inn i trusselbildet og jobber systematisk ut ifra hvilke trusler som har høyest risiko for egen virksomhet, som identifisert i den overordnede risiko- og sårbarhetsanalysen (ROS-analysen). Departementet understreker viktigheten av at rådet prioriterer å forbedre arbeid innenfor informasjonssikkerhet. Kunnskapsdepartementet forventer at Forskningsrådet følger kravene departementet stiller til arbeidet med sikkerhet og beredskap i *Styringsdokument for arbeidet med sikkerhet og beredskap i Kunnskapsdepartementets sektor*, som nylig er revidert.

3 Rapportering i årsrapporten

Kunnskapsdepartementet mener at Forskningsrådets årsrapport (rapport på samlet måloppnåelse) fortsatt i for stor grad preges av aktivitetsrapportering. Se også tilbakemeldingene på mål 3 og 4 ovenfor. Forskningsrådet skal gi vurderinger av virksomhetens merverdi og vurderinger av grad av måloppnåelse for alle fastsatte mål. Måloppnåelse i denne sammenheng er ikke absolutt, det handler mer om vurderinger av om Forskningsrådet er på rett vei til å nå målene, endringsbehov og forbedringspotensial. Departementet viser igjen til *Krav til årsrapport* (som er vedlagt tildelingsbrevet) for sentrale spørsmål departementet forventer at Forskningsrådet belyser i årsrapporten. Slike vurderinger er nødvendige for at årsrapporten skal kunne være et godt underlag for departementets rapportering til Stortinget og for strategiske diskusjoner i styringsdialogen. Departementet forventer at Forskningsrådet i framtidig rapportering legger større vekt på vurderinger av måloppnåelsen og vil også i år ta initiativ til dialog med administrasjonen med sikte på å forbedre rapporteringen.

4 Deltakere etatsstyringsmøte

Kunnskapsdepartementet	Norges forskningsråd
Maria T. Storeng, ekspedisjonssjef	Gunnar Bovim, styreleder
Marthe Nordtug, fung. ekspedisjonssjef	Birger Vikøren, nestleder
Charlotte Rustad	Britt Elin Steinveg, styremedlem
Espen Solberg, avd. dir.	Linda Nøstbakken, styremedlem
Charlotte Rustad, avd. dir.	Paula Eerola, styremedlem
Lise Holden, seniorrådgiver	Iselin Marstrander, styremedlem
Sidsel Aarnæs Arbo, utredningsleder.	Per M. Kommandantvold (ansattes repr.)
	Lillian Margrethe Baltzrud (ansattes repr.)
	Fra administrasjonen:
	Mari Sundli Tveit, adm. dir.
	Anne Kjersti Fahlvik, områdedirektør
	Benedicte Løseth, områdedirektør

	Eva Falleth, områdedirektør
	Jesper W. Simonsen, områdedirektør
	Tove Karin Stølen, områdedirektør
	Christian Haug-Moberg, pressesjef
	Stig Slipersæter, avd. direktør

Sak S 63/25

Kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier (KVA)

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Benedicte Løseth	Heidi Dybesland	

Fra
Administrerende direktør
Mari Sundli Tveit

ORIENTERINGSSAK

Forslag til vedtak Styret tar saken til orientering, og gir sin støtte til det gjennomførte arbeidet og planene for videre prosess. Styret ber om å bli holdt orientert om videre arbeid.

Kort bakgrunn På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet arbeider Forskningsrådet, Forsvarets forskningsinstitutt og Nasjonal sikkerhetsmyndighet med å utarbeide et kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier (KVA).

Formålet er å utvikle et mer systematisk kunnskapsgrunnlag om hvilke teknologiområder og konkrete teknologier som til enhver tid vurderes som særlig sensitive for den nasjonale sikkerheten og hvordan forskningsfronten utvikler seg over tid. En felles forståelse av dette på tvers av ulike sektorer er en forutsetning for å kunne iverksette målrettede og proporsjonale risikoreducerende tiltak, både på virksomhets- og myndighetsnivå. Et slikt felles kunnskapsgrunnlag er også viktig for å kunne vurdere hvor det er behov for å utvikle nasjonal kunnskap og kompetanse.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Vi viser til orienteringssak om KVA i styremøtet 5. desember, 6. februar og 23. april. Saken fremmes for at Styret skal holdes oppdatert i arbeidet med å utarbeide et kunnskapsgrunnlag for vurdering av sensitive teknologier.

Hovedpunkter

Involvering

I løpet av våren har prosjektet hatt regelmessige statusmøter med Kunnskapsdepartementet, Forsvarsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet. Departementene ønsker å ha en åpen dialog for å holde seg oppdatert og lære. Prosjektet har i tillegg hatt tett samarbeid med DEKSA, som skal bidra til å vurdere risiko knyttet til de ulike teknologiene.

Prosjektet har gjennomført en undersøkelse blant universiteter og høyskoler, forskningsinstitutter, helseforetak/sykehus, andre godkjente forskningsinstitusjoner og forsvarsindustri med svarfrist 20. juni. I undersøkelsen skulle virksomhetene

- vurdere forslaget til sensitive teknologier for norske forhold som ble utarbeidet i delleveranse 2.
- oppgi hvilke av teknologiene det forskes på og indikere aktivitetsnivå
- vurdere grad av sensitivitet og flerbrukspotensiale for disse teknologiene
- vurdere rekrutteringssituasjonen for disse teknologiene

De store institusjonene kunne svare på fakultets-/enhetsnivå i den gjennomførte undersøkelsen, og totalt har vi fått 46 svar. For institusjoner/virksomheter med

omfattende aktivitet innen sensitive teknologier vil det bli gjennomført oppfølgingssamtaler høsten 2025 for å kunne gå dypere inn i problemstillingene.

Delleveranse 3 – kompetanse og samarbeid

Prosjektet har gjennomført en anbudskonkurranse om spørsmål i delleveranse 3. NIFU fikk anbudet og skal bidra til å vurdere:

- *Hvem er sentrale nøkkelaktører og hvor finnes de viktigste fagmiljøene innenfor hvert teknologiområde?*
- *På hvilke av de aktuelle teknologiområdene er Norge per i dag ledende?*
- *Hvem samarbeider Norge med på hvilke områder?*
- *På hvilke områder er Norge avhengig av samarbeid med hhv. allierte og ikke-allierte?*

NIFU vil utarbeide et datasett basert på tilgjengelig informasjon om kunnskapsproduksjon innen sensitive teknologier, nasjonalt og internasjonalt for perioden 2020-2024. Kilder er prosjektdeltakelser i Forskningsrådets prosjekter, Horisont Europa og European Defence Fund. Datasettet vil danne grunnlag for en helhetlig analyse av de ledende aktørene innen hvert teknologiområde, både i absolutt og i relativ forstand. Analysen vil beskrive produksjon, gjennomslag (siteringer i forskningslitteraturen) og samarbeidsintensitet (sampilisering og felles deltakelse i FoU-prosjekter, totalt og separat for allierte/ikke-allierte) til forskjellige lands forskningsmiljøer innen de aktuelle teknologiområdene.

Delleveranse 4 - risikovurdering

Delleveranse 4 vil gi en analyse av teknologiområder og konkrete teknologier med tanke på risikonivå og hvilken type risiko som er forbundet med teknologiene. Leveransen vil være basert på funn delleveranse 3 og skal fokusere særlig på teknologier hvor aktiviteten i Norge er stor og hvor det er identifisert høy grad av sensitivitet/flerbruksmulighet. Risikovurderingen vil være en systematisk gjennomgang av utvalgte teknologier som blant annet ser på teknologiens karakter og bruksområde, eksponering for utenlandske aktører, mulig militær eller strategisk utnyttelse, og samfunnsaksept og etiske implikasjoner. Leveransen ledes av NSM, og i tillegg til Forskningsrådet og FFI, vil DEKSA bidra til deler av risikovurderingen.

Delleveranse 5 - kunnskapsoppdatering

I delleveranse 5 skal prosjektet skal vurdere hvilke resultater/produkter fra oppdraget som vil kreve kontinuerlig oppdateringer og hvordan det skal gjøres. Vi må vurdere hvilke resultater som egner seg for oppdatering før det trekkes konklusjoner, men trolig kan mye av metodikken i prosjektet gjentas årlig/fler-årlig.

I dialogen med departementene har det vært diskutert at én aktør bør ha hovedansvar for å oppdatere kunnskapsgrunnlaget, og at det settes ned en arbeids-/referansegruppe som samarbeider om de ulike oppgavene. Både departementene, FFI og NSM ønsker at det vurderes om Forskningsrådet bør få et hovedansvar.

**Forberedelse /
prosess**

Administrasjonen har utviklet saken.

Videre saksgang

Styret vil få forelagt resultater fra oppdraget på møtet i desember.

ÅRSHJUL 2025 og 2026 – oppdateres gjennom året

Styremøte	Budsjettforslag år +2 (BF2027/28)	Budsjett år +1	Årsrapport år -1	Annet fast	Seminar	Annet	Sted
2025							
6. februar			Beretning/ Framtidsutsikter		FP10	3 porteføljeplaner	Lysaker
13. mars	Se seminarer		Vedtak	Godkjenning porteføljerapporter Internrevisjonsplan	BF2027 -forberedelser: - Hovedutfordringer - Verdiskaping	3 porteføljeplaner Eiendomsfondet KVU-tungregning	Lysaker
23. april	1. utkast Se seminarer			Halvårsrapport internrevisjon	BF2027-forberedelser: - Offentlig sektor - Forskning i kriser	Porteføljestyre forsvar ... opprettelse Høring FP10 Forprosj. tungregning	Lysaker
2. juni	Vedtak Se seminarer			Forberedelse - Etatsstyring - PS-ledermøte	BF2027-forberedelser: - Forskning for politikk		Lysaker
3. juni				Etatsstyringsmøte PS-ledermøte			Oslo Sentralen
11. sept.				Tilbakemelding etter etatsstyringsmøtet		Forskningsikkerhet KVASt (halvårsrapp) Kommende rammeprogram og kompetanseevnefond	
23. okt.	Vedtak	Orientering statsbudsjettet				Kjønnsbalanse og mangfold – policy Fagevalueringer Forskningsikkerhet	
4. des.		Fordeling FoU-budsjett Investeringsplaner		PS-ledermøte/ styreleder 28. nov		Driftsbudsjett 2026	
2026							
6. februar			Beretning/ Framtidsutsikter				Lysaker
12.-13. mars			Vedtak	Strategi-rapportering Internrevisjonsplan		Porteføljeplan forsvar ...	Ut på tur?
23.april	1.utkast			Forberedelse - Etatsstyring Styremøte 9-12 PS-ledermøte 13-17 Middag 17.30-19.30		<i>Linda fravær</i>	Lysaker
1.juni	Vedtak			Forberedelse			Lysaker

				- Etatsstyring			
2. juni				Etatsstyringsmøte PS-leder-møte?		<i>Dialog KD om dato</i>	
10.sept						<i>Gunnar H delta digitalt</i>	Lysaker/ digitalt
22.okt.				Foreløpig plan - Kl 08:00 – 12:00 Fellesmøte styret – Porteføljestyreledere - Kl 12:00 – 13:00 felles lunsj - Kl 13:00 – 16/17 Styremøte 6/26 (middag kvelden 21.?)			Lysaker
3.des.		Fordeling FoU-budsjett Investeringsplaner				Driftsbudsjett 2027	Lysaker

Forslag med rød skrift